

CHILE

frågor kring den chilenska revolutionen

Utgiven 1974 av RMF (Revolutionära Marxisters Förbund)

Inledning

Militärregimen i Chile försöker nödtorftigt städa upp efter sig. Bombmattor och napalm sprids inte längre över proletära bostadsområden, fabriker eller andra områden där arbetarklassen samlas. Liken i Santiagos kanaler har draggats. Masslägret i Chiles Nationalstadion har utrymmts till förmån för andra, mindre uppseendeväckande uppsamlingsplatser och tortyrläger. Omklädningsrummen, läktarna och fotbollsplanen kan åter tas i bruk – av idrottsmännen...

Men terrorn mot arbetarklassen är inte över. Den första våldsamma konfrontationen har ersatts med en mer utvald och uppsökande taktik. Om morgnarna hämtar gendarmer arbetarledare som angivits och fått sina gömställen avslöjade. BAUTISTA VON SCHOWEN, en av den revolutionära organisationen MIR:s ledare, arresterades den 14 december och har sedan dess torterats med hjälp av all den vidriga teknik som det chilenska våldsmaskineriet kan uppbringa. OSCAR GARRETON, ledare för det revolutionära MAPU, är belägrad på den colombianska ambassaden där han lyckats få en tillfällig tillflyktsort. LUIS CORVALÁN och LUIS VITALE, ledare för respektive Kommunistpartiet och Fjärde Internationalens chilenska sektion, hålls fängslade och utsätts troligtvis för tortyr...

Tusentals andra, arbetarledare och intellektuella, hålls fängslade och utsätts troligtvis för tortyr...

Solidaritetsarbetet med den chilenska arbetarklassen måste fortsätta. Våra arbetsuppgifter är nu ännu mer omfattande än tidigare, nu när nyhetsmaterialet från borgerliga massmedia blir allt mer tunnsått och ännu mer otillförlitligt. Den fråga som i dag måste utgöra ett centrum för solidaritetsarbetet är kampen för att frige de tusentals politiska fångarna i Chile. Slagen mot arbetarklassen har varit hårda eftersom klassens förberedelser var helt otillräckliga.

I centrum för motståndskampen i Chile står just nu en omfattande reorganisering av de egna styrkorna. Breda kampanjer till försvaret av de politiska fångarna står i samklang med denna uppgift. När motståndskampen kan börja överge de resta försvarslinjerna och gå på offensiven måste också solidaritetsarbetet delvis skifta karaktär. En reell och kontinuerlig väpnad kamp i Chile måste innebära att solidaritetsrörelsen förskjuter tyngdpunkten i sitt arbete till att gälla just ett stöd till denna väpnade kamp.

Om solidaritetsrörelsen ska förstå dessa skiftningar, om den ska förstå vad som är dess främsta uppgift i olika lägen, krävs en fortlöpande utvärdering av den chilenska klasskampen. Det krävs politiska klargöranden och preciseringar. En politisk förståelse för de villkor som gäller för den chilenska klasskampen är också en förutsättning för att inte solidaritetsarbetet i Sverige ska fångas upp i reformismens garn, dessa garn som inte bara snärjde arbetarklassen i Chile utan som också läggs ut inom solidaritetsrörelsen. och som ersätter självständiga diskussioner och politisk klarhet med politisk grumlighet.

Denna broschyr ges ut i syfte att bidra till sådana klargöranden.

Chilekommittéerna i Europa har tagit initiativ till en gemensam konferens i Frankfurt den 24-26 april i år. Konferensen kommer att räkna många hundra deltagare. Ett tiotal länder är redan med i det s k koordinationskollektivet, bl a den svenska Chilekommittén. På konferensen kommer olika politiska strömningar att konfronteras i utvärderingen av de frågor som står på dagordningen. De fem teman som tas upp är vittomfattande:

a) *Klasskampens fördjupning under Unidad Popular*. Vilka slutsatser kan man dra av förhållandet mellan den reformistiska regeringens politik och klasskampen?

b) *Bourgeoisins uppror och den väpnade konfrontationen.* Borgarnas olika strategier för att ta makten, först defensiv och sedan en offensiv till fascismen. Här ska också arméns roll, förberedelserna för kuppen och beväpningen av arbetarklassen diskuteras.

c) *Konfrontationen mellan de två linjerna.* Vilken väg till socialismen? Problemet om övergång till socialismen; medelklassens roll, relationen mellan massrörelsen och statsapparaten, motsättningen mellan Unidad Populares program och dess politik.

d) *Innebörden för Europa av det chilenska experimentet.*

e) *Formerna för stödet till det chilenska folkets motstånd.*

Dagordningen är ambitiös, kanske för ambitiös. Men en förutsättning för att konferensen tillfredsställande ska kunna svara på åtminstone de viktigaste av dessa frågor är naturligtvis ett omfattande förberedelsearbete. Den samling artiklar och resolutioner som är medtagna i broschyren kan här fylla en viktig roll. Vi hoppas därför att de ska studeras i lokalgrupperna i Chilekommittéerna och då naturligtvis i konfrontation mot de andra politiska strömningar som arbetar inom solidaritetsrörelsen.

Chilekommittéernas dagliga och praktiska solidaritet på arbetsplatser, gator och torg utsätts naturligtvis för en påfrestning av detta slag av studier. Diskussionerna kan – om de inte organiseras på ett bra och ansvarigt sätt – leda till en försummelse av just det arbete som motiverar kommittéernas existens: solidariteten. Att avstå från diskussionerna vore ändå en större risk. I perspektivet av en motståndskamp i Chile som under en längre period inte äger rum i mer »spektakulära» former än de som nu tagits i bruk finns det onekligen stora faror för en avmattning i breda lagers intresse för vad som händer i Chile. Faror som naturligtvis också gäller medlemmarna i Chilekommittéerna, som kan tappa modet på grund av ett vikande gensvar från just de breda lagren. En viss avmattning är troligtvis oundviklig, men den kan motverkas om medlemmarna i Chilekommittéerna besitter en förståelse för klasskampens villkor i Chile, på den latinamerikanska kontinenten i sin helhet och för solidaritetsarbetet i det egna landet.

Dessa diskussioner kan också träna medlemmarna i den demokrati som är grundläggande för att en gemensam handling i solidaritet med den chilenska arbetarklassen ska vara möjlig även om de underliggande analyserna till dessa handlingar inte nödvändigtvis är gemensam.

En viktig del av broschyren utgörs av tre artiklar skrivna av kamrat Jean-Pierre Beauvais. Kamrat Beauvais var medlem i den politiska byrån för Fjärde Internationalens franska sektion, Ligue Communiste, innan regeringen Pompidou förbjöd denna organisation. I dag är han medlem i redaktionskollektivet för sektionens gamla huvudorgan ROUGE vilken fortfarande ges ut. Kamrat Beauvais har under många år arbetat med frågor kring den latinamerikanska revolutionen. Han har vid ett flertal tillfällen rest i olika länder, främst Argentina och Chile. Dagarna efter kontrarevolutionens seger i Chile tog han sig dit och kunde under ett par veckor skaffa sig en viktig information i diskussioner inte bara med medlemmar från Internationalens chilenska sektion, PSR, (Partido Socialista Revolucionario) utan också från den mest betydelsefulla revolutionära organisationen MIR, (Movimiento de la Izquierda Revolucionaria) samt med representanter från Kommunistpartiets centralkommitté. Kamrat Beauvais ställer och besvarar en rad frågor om regimens karaktär, de olika vänsterpartiernas roll inför kuppen, Chiles ekonomiska utveckling o s v. De svar som kamrat Beauvais ger representerar inte nödvändigtvis en politisk linje antagen av Fjärde Internationalen. De två resolutioner som finns med gör det däremot. De diskuterar den chilenska arbetarklassens strategiska och taktiska uppgifter i Chile, dels före kuppen (resolutionen från 1971), dels efter. Resolutionen efter kuppen anger också den linje i solidaritetsarbetet som Fjärde Internationalens medlemmar arbetar efter.

Utöver detta material har vi valt att ta med ett dokument som på ett tragiskt sätt blottlägger alla Allenderegimens svagheter inför kuppen. En kamrat som deltog i en del av motståndet i cordonen Vicuna Mackenna berättar i en intervju om sina egna erfarenheter.

*Politiska Byrån
januari 1974*

Den »fredliga» vägen är den blodigaste!

På ett solidaritetsmöte för Chiles folk sa Vpk:s partiordförande CH Hermansson att det »är den chilenska folkfrontens sak att kritiskt granska den politik som förts under Allende. Den uppgiften kan ingen annan fullgöra». Orsaken till att CH Hermansson och Vpk frånhänder sig själva och världens arbetarklass att dra erfarenheter av nederlaget i Chile är naturligtvis att dessa erfarenheter skulle bli helt förödande för både det chilenska kommunistpartiet och Vpk. Under de år som Allende satt i regeringsställning använde sig nämligen Vpk liksom världens alla andra stalinistiska partier av »det chilenska experimentet» som ett stöd för den egna parlamentariska verksamheten, i form av ett vapen mot »avgrunden» eller »sekterna». Vi kan ta fram dussintals med okritiska hyllningar till Allende från Vpk:s partipress. Vi väljer att återge endast ett och då från tidningen Norrskensflamman som använder ett mer ärligt (eller naivt?) språk än exempelvis Hermansson själv, som lyckas vira in det mesta i en mjuk slöja av små reservationer:

»Med förestående ekonomiska, sociala och politiska omvandlingar öppnas vägarna för socialismen även i Chile. De förhoppningar och drömmar som tusentals revolutionära förkämpar gett sitt liv för håller på att gå i uppfyllelse.... Exemplet Chile riktar också ett hårt slag mot pseudorevolutionära ultravänsterkrafter av alla kategorier, maoister, trotskister etc som nedvärderar kommunistpartiernas och arbetarklassens roll och upphöjer geväret, den väpnade kampen, som det enda medlet för de arbetandes frigörelse.» (Norrskensflamman 4/11 -70)

Tragiskt nog öppnade inte de »omvandlingar» som Allende iscensatte »vägen till socialismen». Tragiskt nog blev inte »exemplet Chile» ett hårt slag mot »pseudorevolutionära ultravänsterkrafter av alla kategorier». Tragiskt nog blev »exemplet Chile» i stället till ett hårt slag mot de revisionistiska kommunistpartierna. Tragiskt därför att detta slag innebar ett hårt och blodigt angrepp mot de arbetarmassor som satte sin tillit till det chilenska kommunistpartiet, ja, även mot den »fredliga vägens» ledare och förespråkare. Allende är död och Luis Corvalán är fängslad...

Det är detta förhållande som gör att CH Hermansson mästrar oss såväl som andra organisationer och kräver att vi ska ta på oss sorgfloret och tiga.

Vpk:s begäran om att vi ska tiga hindrar naturligtvis inte partiet från att självt *okritiskt försvara* Allenderegimen. Vad skulle Hermansson säga om vi vände på steken och levererade följande dumhet: »Det är den chilenska folkfrontens sak att *okritiskt* granska den politik som förts under Allende. Den uppgiften kan ingen annan fullfölja»? Förmodligen skulle han inte ta oss på fullt allvar. Det gör vi inte med honom heller!

Först ska det sägas att det varit mycket glest med ställningstaganden från Vpk:s sida. Orsaken till detta är dels det förhållande vi angett ovan, dels det att en hel del medlemmar i partiet och ungdomsförbundet fullständigt struntat i partiets linje. Rädd för att göra samma misstag som när det gällde vietnamrörelsen i Sverige har inte partiets centrala maskineri vågat ta i med hårdhandskarna mot upprorsmakarna. Partiet tycks anse det bättre att tiga än att mista flera av de dugligaste kadrerna. Bristen på ställningstaganden speglar därför också VPK:s svaghet, eller ska vi kalla det taktisk skicklighet?

I huvudsak är det främst två artiklar i partipressen som har försökt sig på att ta upp en strid mot de uppfattningar som ifrågasatt Allenderegimens reformistiska strategi. En artikel var osignerad och rubricerades »Sekteristernas gemenheter om Chile», den andra var undertecknad av Hans Arvidsson och kallades »Allendes reformer». Att de ska tolkas som auktoritativa markerar också det faktum att de bägge trycktes upp i KU:s internbulletin. Som ett hjälpmedel åt en osäker kader i kampen mot »sekterna» skulle vi förmoda...

En granskning av dessa artiklar visar att de endast består av ihoprafsad rappakalja. Bägge följer samma mönster, arbetar med samma metod: »Sekternas» åsikter buntas ihop på ett par meningar i en hemmagjord version, därefter följer en våldsamt och moralisk polemik mot denna. En polemik vars inre logik är helt söndertrasad och stundtals rentav dum. Över bägge artiklarna vilar också en iklädd sorg över Allendes död samt en befängd beskyllning mot »sekterna» för att de ägnar sig åt att splittra solidaritetsarbetet eller åt att »med all kraft diskutera det förgångna».

Ny Dags gemenheter om bolsjevismen

Artikeln »Sekteristernas gemenheter om Chile» inleds med ett påpekande om att artikel-författaren inte hyser något hopp om att bibringa oss »marxistiska insikter i sådana avgörande frågor som klasskampens och revolutionens karaktär». Avsikten är i stället att förhindra att vi skadar »det solidaritetsarbete som nu växer fram», Nu tror vi att inget har varit så skadligt för solidaritetsarbetet som denna artikel. Därför menar vi att det är meningsfullt att detaljgranska den. Låt oss också från början säga att vi faktiskt hyser hopp om att bibringa en del Vpk:are insikter i klasskampens karaktär.

Vi vill gärna börja detaljgranskningen med ett påpekande. Vi har faktiskt aldrig varit »gemena» mot Chile! Vi har inte ens nämnt hur dåligt klimat det är i Santiago. I Vpk:s tappning har vi möjligtvis varit »gemena» mot Allenderegimen. Men vi gör inte som Allende eller Pinochet och döljer oss bakom klasslösa fraser om »Fosterlandet» eller »Chiles enhet». Bakom dessa fraser och denna förment opolitiska rubrik döljer sig en analys som i korthet går ut på att det råder feodalism i Chile och att den nuvarande militärregimen endast stödjer sig på den nordamerikanska imperialismen samt ett litet skikt feodalherrar och vilseförda militärer. Vi håller inte med om denna analys. Storgodsen i Chile säljer på en marknad, deras produktion är indragen i den imperialistiska världshushållningen! Vad som står på dagordningen är inte en borgerlig revolution utan en proletär revolution. Vi återkommer längre fram till vilka konsekvenser detta får för kommunisternas strategiska och taktiska utrustning.

Nåväl, därefter drivs tesen att »sekteristerna aldrig bedömer en verklig, bestämd politisk situation», vårt resonemang kretsar i stället hela tiden kring »en tänkt revolutionära process». Lägg märke till hoppet mellan att dels tala om en situation, dels om en process. Dels något mekaniskt som står stilla, dels något levande och rörligt. Ett misstag som antingen beror på brådskan eller omedvetenhet om den kvalitativa skillnaden mellan dessa ord.

Den process eller situation som vi alltid resonerar utifrån beskrivs så här:

»ett ögonblick då det revolutionära partiet – starkt, enigt, beslutsamt – sätter vapen – som då alltid finns till hands i behövlig kvantitet och kvalitet – i händerna på en arbetarklass – stark, medveten, enad – som reser sig mot borgarklassen – som är svag, splittrad och utlevad – krossar dess våldsapparat – som också är tillräckligt svag – och erövrar makten. »

Efter detta otympliga försök att definiera en revolutionär situation, konstaterar artikel-författaren att vi anser att denna »alltid» föreligger. Vidare sägs det att Lenin alltid hånade denna föreställning om en »ren» revolution. Härfter går artikelförfattaren över till att påstå att vi ansåg att denna situation förelåg i Chile samtidigt som »den chilenska klasskampens verkliga karaktäristika under den senaste tre åren...förtäljer om helt andra kraftförhållanden».

Efter att själv fantiserat ihop vad vår »hållning» är så talar sedan författaren om hur denna kan uppfattas. Dels finner han det lätt att »uppfatta den som ett ovanligt vidrig men samtidigt löjeväckande försök att mästra den chilenska arbetarklassen». Objektivt är denna hållning också »ett sabotage mot solidaritetsrörelsen med det chilenska folket». För det tredje är den ett bevis på vår »svaghet» därför att vi inte förmår »lära något av vad som hänt i Chile». Efter dessa utfall måste författaren hitta på något nytt för att kunna drämma till med ännu en slutsats. Han väljer då att säga att »vi anser att parlamentet inte är en av fronterna i klasskampen». Slutsatsen blir naturligtvis att Chile bevisar motsatsen. Vidare »tycks vi» vilja använda Chile för att »bevisa att den fredliga vägen till socialismen är omöjlig». »Bevisföring» för detta har vi däremot inte lyckats åstadkomma. Författaren frågar sedan argt om vi menade att »folkfronten borde ha ställt inbördeskrig som politisk paroll i stället för att uttala att dess målsättning var en fredlig övergång till socialismen».

Efter alla dessa slutsatser kommer så artikeln fram till vad som är vårt stora fel. En »närmast otrolig underskattning av den borgerliga statsmakten». Vi är också »perversa» eftersom vi kritiserar Allende för att ha illusioner om staten. Ty »Allende befann sig i dagligen i närkamp med de problem som hade just med den borgerliga statens klasskaraktär att göra. Enligt sekterna borde han i stället trollat bort den borgerliga statsapparaten». Låt oss strunta i de mest grälla beskyllningarna och endast ta upp kärnpunkten. Inställningen till den borgerliga staten samt vilken strategi som blir resultatet av denna.

Vi anser att staten aldrig är neutral. Aldrig klasslös. Flyg, armé, marin, polis, gendarmeri, domstolar och lagar är alltid ett redskap för en härskande klass. Såväl i Chile som i Sverige. Vi anser alltså att det var nödvändigt för arbetarklassen och dess allierade i Chile att förstöra och splittra upp främst den statliga våldsmakten för att kunna börja bygga socialism. Artikeln i Ny Dag är förvillande, ty åtminstone till hälften erkänner den att det finns en borgerlig statsapparat samt att polis och militär utgör ryggraden i denna.

Den är förvillande därför att den döljer det faktum att Allenderegimen och dess högerkraft Chilenska Kommunistpartiet *inte delade denna uppfattning*.

Vi menar att det inte är särskilt meningsfullt att rabbla citat för att bevisa detta. Ty Allenderegimens illusioner om staten kan beläggas i varje tal och varje artikel som utformades av dess ledande representanter åren före kuppen, alltifrån den stående rutan i fackföreningspressen om »folket i uniform» till gramfonskivor där armén hyllas för att den är lojal mot konstitutionen. Vi avstår alltså från att rabbla och nöjer oss i stället med ett enda citat. Då från Kommunistpartiets generalsekreterare Luis Corvalán hämtat från »Chile Hoy» den 31 juli -73:

»På grund av att arbetarna vidtog en del omedelbara säkerhetsåtgärder mot kuppöversöket och bibehöll dessa försiktighetsåtgärder har en del reaktionärer börjat yla i tron att de funnit en ny fråga att använda i försöket att slå in en kil mellan folket och de väpnade styrkorna/kuppöversöket syftar på kuppen den 29 juni/ De påstår att vi syftar till att ersätta den professionella armén /med en arbetarmilis, vår anm./...Nej, mina herrar, vi fortsätter och vi kommer att fortsätta med att upprätthålla våra väpnade institutioner strikt professionella...»

Nu behöver vi inte längre förvillas. Nu blir det betydligt enklare att rulla upp alla motsägelserna i Ny Dags artikel. Här avtecknar sig omedelbart två skilda och oförenliga synsätt. Mensjevism och bolsjevism. Allenderegimen ansåg att staten var neutral. Detta synsätt blev också utgångspunkten för en reformistisk strategi.

Den ser i korthet ut så här: Det är möjligt att vinna en majoritet bakom en »arbetarregering» i ett borgerligt demokratiskt val. Det är också möjligt att därefter genomföra alla de åtgärder som krävs för en övergång till socialismen utan att den borgerliga staten sätter sig i rörelse i en konfrontation mot denna regering och dem som stödjer den. Detta strategiska tänkande tror att armé och polis ska försvara den konstitution som har gett »arbetarregeringen» en möjlighet

att komma i majoritetsställning. Om imperialisterna och oligarkin går till strid mot »arbetar-regeringen» förväntar sig detta tänkande att arme och polis ska försvara dem mot denna fara. Detta är en strategi som förutsätter att de slutsatser Marx drog av Pariskommunens nederlag var felaktiga: Staten, d v s den härskande klassens våldsapparat, måste krossas. Allende såg inte parlamentet som »en av fronterna i klasskampen». Han såg det som fronten, till vilken man hämtade reserver från både fabriker och officerskårer! Vi, d v s en av »sektorna», erkänner att en kamp i parlamentet kan vara en stödjepunkt för den utomparlamentariska kampen. Allende vände på det hela och såg den utomparlamentariska kampen som en stödjepunkt för kampen i parlamentet.

Vi ser en parlamentsfraktion av kommunister eller en cell av arbetarsoldater som en trojansk häst vi skickat till fiendens läger. Allende såg både parlament och armé som en stor trojansk häst vilken han kunde sätta in mot imperialister och oligarki...

Slutsatserna av denna revisionistiska statsuppfattning är att det är felaktigt att verka för en arbetarmilis. Ty detta kan skrämja armén och fösa över den till imperialisternas läger. Det gäller att hålla de »väpnade styrkorna strikt professionella». Vidare gäller att se till att arbetarklassens självorganisering i form av fabrikskommittéer och arbetarråd (i Chile fr a cordones) inte iscensätts då denna gynnar just uppkomsten av en rörlig och offensiv milis.

Nu kan vi gå tillbaka till sammanblandningen mellan *situation* och *process*. Vi delar alltså inte artikelns påstående att vi »aldrig bedömer en konkret politisk situation». Däremot är det sant att vårt resonemang alltid kretsar kring »en tänkt revolutionär process». Även om denna process intet har gemensamt med artikelns vrångbild. Vi analyserar en konkret situation och ser hur kommunister kan ingripa i den för att utveckla den i riktning mot en revolutionär situation. Vi utgår alltså från existerande »kraftförhållanden» för att med hjälp av en strategi och taktik (som utgår från statens klasskaraktär) kunna förändra dessa till proletariats fördel. Det är alltså falskt att påstå att vi anser att det rådde en revolutionär situation under de tre åren Allende regerade. Däremot existerade det en *förrevolutionär kris* som förr eller senare skulle leda till en *oundviklig konfrontation* mellan den borgerliga statens våldsapparat och den chilenska arbetarklassen.

Vi skulle inte ha förberett arbetarklassen genom att »ställa en paroll» om inbördeskrig. Hur gör man det? Däremot skulle den bl a bestått i att oupphörligen varna massorna för den kommande konfrontationen. Under alla förhållanden skulle vi inte i likhet med Chilenska Kommunistpartiet startat en namninsamling mot inbördeskrig. Nej, alltifrån oktoberkrisen -72 var uppbygget av en arbetarmilis en nödvändighet och *möjlighet*. Det motstånd, dem kampvilja som då utvecklades av arbetarna fann spontant kampformer och en organisering som kunde utgjort grodden till arbetarråd och dess väpnade arm: arbetarmilisen. Strejkvakterna kund samordnats och tränats, vilket skulle skapat en grund för en rörlighet, d v s en övergång från defensiv till offensiv. Under perioden mellan oktober -72 fram till kontrarevolutionens seger i september var inte heller borgarklassen tillräckligt samlad för att kunna slå till. Dess enhet, dess masstöd från småbourgeoisin byggdes upp under detta år. Och det var före denna enhet arbetarklassen skulle ha handlat. Det var före offensiven som den skulle rustat sig. Hade en militär rustning motsvarats av en politisk rustning, hade arbetarklassens partier brutit med bourgeoisin och förvägrat den varje möjlighet till politiskt samarbete, hade det troligtvis också varit möjligt att vinna en del av de småborgerliga grupperna över till arbetarklassens sida. Ty småbourgeoisin vacklar mellan huvudklasserna! De mest hysteriska elementen hade kanske kunnat passiviseras inför åsynen av rådets centralisering och milisens självförsvar och offensiva parader och attacker mot de då svaga (!) fascistgrupperna. Möjligheterna att splittra armén hade också ökat. De soldater och sjömän som före kuppen i Chile gjorde motstånd mot de reaktionära officerarna försvarades först inte alls och sedan oerhört blygsamt av Allendes

regering. De torterades och förhördes inför borgerliga domstolar. De domstolar som Allende lovat respektera!

Detta förhållningssätt demoraliserade det omstörtande arbetet inom armén och marinen. Vilken soldat eller sjöman vågar gå emot order om han vet att han inget stöd har av vad han upplever som sin regering och ifall han samtidigt vet att denna regering dagligen och stundligen tillåter armé och militär att beslagta vapen från arbetarna? Ja, inte kan det vara många. Ty att vägra lyda order i armén eller marinen kan leda till arkebusering. En nödvändig förutsättning för att kunna demoralisera, passivisera och splittra upp en armé är existensen av ett kraftfält utanför dessa institutioner. Och detta kraftfält kan bara vara milisen. Det kan aldrig vara »väpnade styrkor som hålls strikt professionella»...

Leninismen arbetar med ett begrepp som vanligtvis kallas för *revolutionär kris*. Lenin har definierat denna som en situation där förtryckarna inte kan styra som förut och de förtryckta inte vill styras som förut. En sådan kris, där borgarklassen är förlamad och arbetarmassorna i rörelse erbjuder enorma möjligheter för att klassens medvetenhet ska ta ett språng framåt. Genom de erfarenheter den gör i kraft av sin egen kollektiva handling har klassen för ett tag till stora delar befriat sig från den borgerliga ideologins förlamande tryck. Är klassens förtrupp, arbetaravantgardet, förberedd på denna situation genom erfarenheter från smärre konfrontationer i ett tidigare läge kan dessa förberedelser vara tillräckliga för att alla åtgärder ska vidtas som krävs för att det *revolutionära upproret* ska bli möjligt. Men detta förutsätter en medvetenhet hos avantgardet om självorganiseringens betydelse, dess samordning och beväpning. Det förutsätter också ett minimum av tekniska förberedelser.

Omedelbart efter det misslyckade försöket till kupp den 29 juni nådde massornas självorganisering en kulmen.

I detta läge, i denna avgörande situation, hade det varit helt nödvändigt att storma vidare.

Detta gjorde inte Allenderegimen. Den bromsade i stället massornas egen verksamhet. Den vädjade till militären att gå in i regeringen, vilket den också gjorde. Samtidigt satte de reaktionära och de fascistiska krafterna fart. Strejker, attentat och vapenbeslag ökade i omfattning för varje dag. Kupplanerna finslipades.

Tack vare erfarenheterna från det misslyckade kuppöversöket visste också militären vilka i de egna leden som skulle komma att tveka när det skulle bli allvar av. De visste vilka kolleger som skulle arresteras och skjutas.

Den ekonomiska krisen (som var ett resultat av att den chilenska ekonomin arbetade inom den imperialistiska marknadens ramar samtidigt som den inte i sin helhet ville acceptera dess villkor, vilket ledde till en politisk bojkott) förvärrades dag för dag och drev alltfler småhandlare, tekniker, små jordägare o s v över till bourgeoisins sida.

Konfrontationen var oundviklig. Men inte ens när den kom var det på något sätt givet att det var bourgeoisin som skulle gå segrande ur striden. Bourgeoisins resurser var inte tillfredsställande. Arbetarna hade vissa vapenresurser. Visserligen höll Kommunistpartiet dem till stora delar inom lås och bom. Den taktik som bourgeoisin använde sig av med rådande »kraftförhållanden» var enkel.

Arbetarna *isolerades* från varandra genom att alla statliga kommunikationscentra omedelbart togs. Därefter sattes stora styrkor i mot *en fabrik i taget*, först den mest stridsberedda, därefter nästa o s v.

I detta läge hade inte Kommunistpartiet, för att inte tala om Socialistpartiet, en organisatorisk struktur som omedelbart kunde upprätthålla en central sambandscentral. Ingen av de viktiga kommunikationscentra var försvarad. Ingen »illegal» radiostation togs i bruk. Detta trots

enorma kadermässiga och ekonomiska resurser. Massorna lämnades helt utan ledning, helt utan direktiv.

Kort sagt, det fanns inget revolutionärt parti byggt för klasskampens villkor.

Detta blev det bittra slutet i Chile.

Till slut: Författaren till Ny Dags artikel anser att det är lätt »att uppfatta den /vår hållning/ som ovanligt vidrig men samtidigt löjeväckande». Vi ska inte servera samma rätt i gengäld. Det enda vi kan säga är att vi uppfattar artikeln i Ny Dag som tragisk.

Allendes reformism

Vi kan nu gå vidare och granska Hans Arvidssons artikel om »Allendes reformer». Vi behöver inte vara lika långrandiga än en gång då mycket av det som sagts ovan också gäller Arvidsson.

Arvidsson börjar naturligtvis med att säga att vi »okvädar folkfronten och Allende och kallar deras politik för reformistisk». Sedan konstaterar han att »stundom står många människor inom solidaritetsrörelsen svarslösa inför sekternas häftiga angrepp». »I praktiken är det emellertid inte fråga om annat än billiga illusionistiska trix» och »Granskar man sekternas 'revolutionära marxism' finner man att den är både tarvlig och bedräglig».

Låt oss då titta på Arvidssons granskning! Metoden är välkänd. Först börjar han med att själv tala om vad »sekterna» står för:

»Allende satte sig i ledningen för staten. Allende genomförde reformer. Alltså var Allende reformist. Så enkelt och så schematiskt resonerar sekterna. Och det framförs av dem på ett sätt att det ibland låter bestickande.»

Riktigt bra lät ju inte detta. Sätta sig i ledningen för staten? Några rader längre fram krymper Arvidsson »sekternas» bestickande argument ytterligare en rad. Nu heter det att »man är inte reformist bara för att man arbetar för reformen». Det låter ju bättre! Sedan kan då Arvidsson citera Lenin i syfte att slå mot oss.

»Marxisterna erkänner till skillnad från anarkisterna kampen för reformer, d v s åtgärder som förbättrar det arbetande folkets villkor utan att direkt bryta ner den härskande klassens makt. Samtidigt bekämpar emellertid marxisterna på det mest beslutsamma sätt reformisterna som direkt inskränker arbetarklassens strävanden och aktivitet till reformer...Därför blir reformismen också när den är helt uppriktig i praktiken ett vapen som bourgeoisin demoraliserar och försvagar arbetarna med.»

Arvidssons citat är litet längre. Här är bara medtaget Lenins kärnpunkter. De slutsatser Arvidsson nu drar är att reformerna kan vara utformade på tre sätt. Dels kan de vara riktade mot arbetarklassen. Dels kan de gälla enbart en omfördelning inom klassen. Till sist kan det också vara fråga om samhällsförändringar som är riktade mot borgarklassen.

Allendes reformer var av den senare typen tillägger Arvidsson. Därefter ger han sig in på ett försök att visa att Allende inte var en »parlamentarisk kretinist». Med kretinist ska vi förstå någon som enbart sysslar med något eller bara ser en sak, t ex parlamentet. Arvidssons bevis är magra. De går ut på att Allende arbetade på att få en mobilisering bakom kraven: »Varje ingrepp han och folkfronten försökte göra i samhällslivet följdes av största möjliga mobilisering för de krav man ställde».

Det som skiljer reformisten från revolutionären är enligt Arvidsson att den förra grundar sig på en passivitet hos klassen och den andra på en aktivitet. Vad var det nu Lenin sa? Jo, »Samtidigt bekämpar emellertid marxisterna på det mest beslutsamma sätt reformisterna som direkt inskränker *arbetarklassens strävanden och aktivitet* till reformer». Det gick alltså inte

att slå oss i huvudet med Lenin. För han har aldrig givit en så fånig definition på reformismen som att den grundar sig på passivitet. Reformism är att inskränka aktiviteten bara till reformer. Inte att *inskränka aktiviteten*.

När detta ostadiga korthus fallit finns det inte mycket kvar av Arvidssons artikel. Endast ett par galenskaper.

För det första: Arvidsson citerar Allende: »För min del betyder revolutionen inte nödvändigtvis blod och omstörtningar». Därefter säger han att Allende förde en mönstergill politik som förde fram klassen mot »en ökad politisk erfarenhet, medvetenhet och kampvilja. Med andra ord smidde Allende stommen till den politiska insikt som arbetarklassen i Chile behöver i sin kamp *i dag*. /A:s kursiv/». Logiken i detta kan bara vara följande. Allende lärde att en fredlig väg är möjlig. Många arbetare trodde honom och gick vapenlösa ut och krävde arbetarstyre. Därefter sköts tjugotusen. Tusentals andra sårades och fängslades. Tack vare detta vet arbetarna i dag hur de ska bekämpa Latinamerikas blodigaste diktatur...

Kommentarer överflödiga.

Arvidsson avslutar sin artikel med att stödja sig på Che Guevara. Denne har nämligen dedicerat sin bok om »Gerillakriget» till Allende med följande visdomsord: »Till Salvador Allende som med andra medel söker uppnå samma mål». Tyvärr var Kuba ett isolerat och enstaka exempel på en proletär revolution iscensatt under relativt förmånliga styrkeförhållanden. Guevaras stora fel var att han mekaniskt försökte överflytta de särskilda kubanska erfarenheterna i form av en strategi giltig i kontinental skala. Guevaras felsyn var att han inskränkte klasskampen till en teknisk och militär nivå. Allendes felsyn var att han inskränkte klasskampen till att gälla reformer. Ingen av dem hade medlet för att uppnå det mål de bägge kämpade för.

»Man är inte reformist bara för att man arbetar för reformer» sa Arvidsson. Det är sant. Men man är reformist om »man bara arbetar för reformer».

Arvidsson komplementerade oss inledningsvis och sa att våra argument ibland låter »bestickande» och att många inom solidaritetsrörelsen står »svarslösa inför sekternas häftiga angrepp». Låt oss då till sist säga följande.

Chilekommittéerna har nu enats; glädjande nog stod Vpk-ledningens talesmän svarslösa på den nationella kongressen och hamnade tillsammans med SKP i minoritet, mycket tack vare att så många Vpk:are deserterade från den egna partilinjén. Arvidssons prat om att »en rad vänstersektorer frenetiskt arbetar för att splittra solidaritetsrörelsen...Alltmedan solidaritetsrörelsen för Chile arbetar för att ena alla krafter i Sverige» har nu sopats in i en återvändsgränd. För Arvidsson kan väl inte mena att solidaritetsrörelsens minoritet ensam och allen gör anspråk på att vara rörelsen, samtidigt som dess majoritet, »sektorna» och desertörerna, står utanför? Ja, rentav arbetar för att splittra?

Menar han det, ja, då är inte argumenten särskilt bestickande och än fler kommer säkert att stå svarslösa inför våra häftiga angrepp....

Göte Kildén

Chile under generalerna

Nu har det gått sju veckor sen de chilenska generalernas kupp. En tid av fruktansvärt och chockande förtryck.

Det har varit sju kaotiska veckor med massakrer, angivanden, bokbål, exekutionspatruller, döda, försvinnanden, och en massiv arresteringsvåg.

För att kunna dra slutsatser från den här tiden måste vi få en bild av situationen. T o m skeptiker och cyniker måste böja sig för fakta: Antalet döda kan räknas i tiotusentals (20 000, kanske så många som 25 000); de som fängslats likaså (omkring 30 000); också de som gått under jorden för att fly undan detta mardrömsliknande helvete kan räknas i tiotusental. De arbetare som förlorat sina jobb då de misstänks för vänstersympatier och tvingas leva på svältgränsen måste räknas i hundratusental.

Sju veckor har gått – och under den tiden har förtrycket bara ökat. För två dagar sen avkunnade domstolarna, enligt officiella källor, 32 dödsdomar.

Efter sju veckor finns det fortfarande inget organiserat eller samordnat motstånd mot general Pinochet och hans medbrottslingar. Endast isolerade och spontana attacker. Det har varit en tid av kraftig demoralisering.

Regimens natur

Bakom dessa händelser, bakom de chilenska arbetarnas blod och tårar, ligger en mängd olika politiska frågor. Den första av dessa, den fråga som bestämmer ramen för alla andra, diskussioner, speciellt när det gäller vänsterns uppgifter, rör regimenens karaktär. Vilken social bas har den? Vad är dess mål?

Det vore ett misstag att se den nya chilenska militärregimen bara som en ny militärdiktatur av samma typ som vi sett tidigare i Latinamerikas historia. Chiles militärregim skiljer sig från de militärregeringar som kommit till makten i ett tillstånd av allmän apati, då det utan överdrift kan sägas att den har ett verkligt masstödet.

Kapitaliserna och småbourgeoisin, som fortfarande skakar av rädsla efter arbetarklassens mobilisering under folkfrontsstyrets sista månader, stöder i dag militärjuntan blint, utan förbehåll. Hantverkare, små och större köpmän, jordägare som hotades av en utvidgad jordreform, administrativ personal i handeln och industrin, innehavare och utövare och de »fria yrkena» tävlar med varandra för att visa sin slaviska tacksamhet mot landets herrar. Det finns en mängd exempel på det – saker som vem som helst kan se och uppleva dagligen i Santiago och över hela landet.

Angivanden

En av de mest utbredda sakerna, och den mest utbredda, är angivandena. I varje tidning, i varje chilensk stad, ges telefonnummer man ska ringa för att ange någon eller rapportera någon som uppträder misstänkt. Dag och natt, tjugofyra timmar om dygnet, är numren upptagna trots att de är så många. Tusentals samtal kommer varje dag, talade en växeltelefonist om för oss. Hon var opolitisk, men nära nog utmattad av nervositet efter alla de samtal hon måste ta emot och banda under dagarna.

Det mest groteska är kvinnorna från medel- och överklassen som står i kö timme efter timma för att få skänka en del av sina smycken eller besparingar till fonden för nationellt återuppbygge. En annan otäck syn är den oändliga ström av tusentals män och kvinnor som kommer för att öppet visa sin glädje framför Monedapalatsets ruiner.

På grund av det chilenska samhällets särskilda ekonomiska och politiska kännetecken är det nödvändigt att ta upp hantverkarna, köpmännen och de små jordägarna, vilka tillsammans utgör 30.40 procent av Chiles totala befolkning. Vid en analys av regimen och försök att förstå en del av dess politik är stödet från dessa grupper ett huvudelement. När det gäller förtrycket kan bara det totala och ibland t o m entusiastiska stödet från dessa grupper – som inte tvekar att tillfälligtvis agera som förtryckets hjälptrupper – förklara och få oss att förstå den massiva, hämndlystna karaktär som förtrycket haft sedan kuppens första dagar.

Organisationsplaner

I och med att vi påstått detta framkommer ytterligare två frågor. Stödet är nu i allt väsentligt spontant. Det är inte strukturerat, inte organiserat. Det följer inte några direktiv. Hur länge kan det vara? Finns det några planer på att organisera massorna i ett fascistiskt eller halvfascistiskt parti?

Från militärens sida finns det just nu inga färdigformulerade idéer. Flyggeneralen Leigh, som beskrivs som militärens starka man, har gjort sig själv till expert på konstitutionella lagar, och är nu i färd med att tillverka en ny konstitution. För ett tag sedan gav han i en TV-utsändning besked om sin preliminära resultat.

Dessa demonstrerade en förvånansvärd uppriktighet. Här fanns gott om historiska jämförelser : Mussolini? Inte så dålig. Franco? Den man och den regim vi står närmast. Cortes (spanska parlamentet)? En demokratisk modell. Hitler? Måste tas på allvar, det finns mycket att lära av hans exempel. Salazar? En mästare...

Det tycks som om militären på längre sikt ser fram mot en korporativ regim där yrkessammanslutningar – som tillhörde högern och den yttersta högern – kommer att spela den grundläggande rollen. Sammanslutningar som representerar åkeriägarna, handelsmännen och hantverkarna blir på det viset belönade för den nyckelroll de intog i folkfrontsregeringens störtande.

Men ingen har på allvar föreslagit en upporganisering av ett fascistliknande massparti för att strukturera dessa borgerliga och småborgerliga grupper. Anledningen till detta är ganska enkel: Det spelar ingen roll hur massivt stödet för militären är bland dessa sektorer, det förblir på många sätt ytligt och underordnat kraftiga begränsningar. Det är inget stöd åt en utarbetad politisk plan eller ens medellånga riktlinjer för en ekonomisk och politisk politik.

Ty stödet är inget mer än tacksamhet – ofta bara hysterisk – till dem som eliminerat ett allvarligt hot. Trots att militären för närvarande inte har en utarbetad plan för framtiden är det möjligt att noggrant utvärdera den politik den lägger fram på grundval av en del trevande försök som gjorts.

Storbourgeoisins intressen

Generalerna planerar inte en politik som gynnar mellan- och småbourgeoisin utan en politik som sammanfaller med de chilenska storkapitalisternas intressen. En storbourgeoisin som består av ett fåtal rika familjer, vilka tillsammans med utländskt (främst nordamerikanskt) kapital kontrollerar och äger de avgörande delarna av industrin.

Det är utifrån detta som vi kan förstå knytandet av Mercurios direktör (Mercurio är storbourgeoisins tidning) till ekonomiministeriet. Förutom sin »journalistiska» aktivitet är denna publikation källan till makt för flera av dessa »stora» familjer, av vilka Edwards är den starkaste, där en av familjemedlemmarna är vice-president o Pepsi Colas internationella avdelning.

En politik avsedd för dessa grupper, den chilenska storbourgeoisin länkad till det internationella storkapitalet, måste komma i en motsatsställning till mellan- och småkapitalisternas intressen. Den politiken innebär nödvändigtvis en rationalisering av ekonomin. En modernisering av den ekonomiska strukturen, som i många fall går utöver de intressen som det överdrivna antalet småhantverkare, handlare och mellanhänder av alla slag har. Och det är de som är karaktäristiska för den chilenska ekonomin. På kort sikt kommer de hårda åtgärder som juntan vidtar för att undertrycka den svarta börsen – den olovliga handel av alla slag som figurerade under folkfronten – betyda ett hårt slag mot dessa sektorer inkomster.

Så snart den första tidens entusiasm har lagt sig kommer uppvaknandet att bli hårt och bittert för dem som backar upp det massiva förtrycket.

Mot denna bakgrund är det lättare att förstå varför juntan inte planerar att organisera upp det nuvarande masstödet i politiska strukturer, och att det inte existerar ett perspektiv på en massiv fasciströrelse.

Förtrycket

Ett annat kännetecken som måste utgöra en del av analysen är det förtryck som juntan utövar och som blivit dess grundsten. Det är inte så mycket fråga om den kvantitativa omfattningen. I stället rör det förtryckets kvalitativa aspekter: Vilka riktas det främst mot och vilka är dess syften?

På kortare sikt har det massiva förtryck som Pinochet utövar ett klart syfte: Alla försök till motstånd mot kuppen ska kvävas i sin linda. Massmobiliseringarnas nivå och vänsterns och den yttersta vänsterns organisatoriska tyngd gjorde det nödvändigt för juntan att slå till fort och hårt för att krossa vänsterns organisationer, såväl de politiska som fackföreningarna. Att fysiskt likvidera deras kader och mest aktiva militanter.

Detta är verkligen en väsentlig aspekt av detta förtryck: Det syftar till att systematiskt förstöra, att fysiskt likvidera den organiserade chilenska arbetarrörelsen. Men, och det har knappast påpekats förrän nu, förtrycket går längre än så. Förtryckarpolitiken är inte bara till för att förstöra den organiserade arbetarrörelsen, utan det riktas mot hela arbetarklassen.

Hur utövas exempelvis förtrycket i fabrikerna? Efter att ha krossat de olika motståndscentra som fanns i fabrikerna, arresterade militärerna – och sköt ofta direkt – ombuden och de lokala ledarna för vänsterpartierna tillsammans med folkfrontsregeringens utsedda administratörer. Den gjorde de före detta ägarna och direktörerna till administratörer. Sen sammankallade de arbetarna och organiserade verkliga stormöten...men med deltagande av väpnade trupper.

Arbetarklassen attackeras

I många fall, antingen efter angivanden framtvingade under hot om våld eller efter våldsamma massmöten, gick en exekutionspatrull till verket inför stormötets åsyn, och sköt ner kända eller identifierade »ledare» som var närvarande. Efteråt talade man om för arbetarna att endast de fogliga och opolitiska skulle återanställas. I de viktigaste företagen avskedades alla folkfrontspartiernas sympatisörer och kadrer.

Ledarna för MIR, fackliga representanter och medlemmarna i kommunistpartiets centralkommitté är i dag helt överens om att åtminstone 30 procent av den chilenska arbetarklassen har blivit avskedade, saknar arbete eller inte har hopp om att få något och därmed är tvingade till fattigdom och svält. När man har klart för sig att priserna på femton dagar har höjts med 400-600 procent, att de väntas stiga med 1800 procent till årets slut, förstår man att uttrycket »svält» bör uppfattas i sin bokstavligaste mening.

Utöver den organiserade arbetarrörelsen är det verkligen arbetarklassen som klass som förtrycket slår mot och som militären fullkomligt vill demobilisera och avfolka. Ett område har nästan helt klarat sig från förtrycket: Koppargruvorna – som ger 80 procent av exporten. Där har inga sociala förmåner tagits bort, och t o m de fackföreningsrepresentanter som tillhör folkfronten – en minoritet – har lämnats orörda. Storbourgeoisin och imperialismen vet att vara barmhärtiga när deras grundläggande intressen är i fara.

Oavsett vilken form av möjlig utveckling som ligger i framtiden kan det i dag finnas ytterst små invändningar mot att Santiagoregimens kännetecken – förtrycket, de politiska syftena (öppet proklamerade eller inte), masstödet från små- och mellankapitalisterna (även om de

inte är organiserade i ett massparti som var fallet i 30-talets Europa) – är en fascistregims kännetecken, någon vars like inte existerar i nutidens Latinamerika.

Folkfrontens dilemma

En okänd men dock avgörande händelse ägde rum under folkfrontsregeringens sista dagar: En splittring mellan de olika grupperna som utgjorde UP blev mer eller mindre ett faktum på kvällen lördagen den 8 september.

Den dagen träffades de olika gruppernas ledarskap med Allende som ordförande. Det var inte rätta tillfället för tvivel eller tvekan. Den ekonomiska, sociala och politiska kris som orsakats av bourgeoisins och imperialismens sabotageverksamhet, hade nått ett sådant stadium att det krävdes snabb handling: Inom några dagar skulle t ex brödet vara slut i Santiago – mjöllagren böljade ta slut, åkarnas strejk hade maximal effekt och ingen valuta fanns tillgänglig för köp från utlandet. Efter bara några dagar skulle detta totalt paralyserade land gripas av svält.

Någonting måste göras och det omedelbart, speciellt som ryktena om en förestående militärkupp började florerat. Chilenska kommunistpartiet var mest aggressivt i denna låsta position. Partiet krävde omedelbara förhandlingar med Kristdemokraterna och att Kristdemokraterna omedelbart skulle inbjudas att delta i regeringen.

Hur var det då med de hårda krav Kristdemokraterna ställde? »Vi måste acceptera dem allihop, mer eller mindre. Det är det enda sättet att vinna tillbaka medelklassens förtroende», sa KP:s generalsekreterare under mötets gång.

Experimentets slut

Att gå med på de krav som Kristdemokraterna ställde som villkor för att delta i en regeringskoalition skulle ha betytt slutet för folkfronten. och det reformistiska experimentet den representerade. Vilka var Kristdemokraternas huvudkrav? En återgång till »ordning» var det första, d v s ett slut på arbetarnas och böndernas mobiliseringar. De skulle krossas med våld om det var nödvändigt. Industrin måste komma i gång igen, fabriksockupationerna skulle stoppas och en period av intensiv produktion skulle organiseras. De fabriker där nationaliseringen inte varit en formell överenskommelse skulle lämnas tillbaka till sina tidigare ägare. Vidare skulle det finnas garanterade begränsningar för jordreformens omfattning.

Inom den sektor som skulle förbli nationaliserad, skulle kommittéerna för arbetarnas mobilisering och självorganisering upplösas och ersättas av ett slags medinflytande.

I själva verket skulle detta betyda den mest moderata form av borgerlig reformism, med samma typ av åtgärder som föreslogs av Tomic, Kristdemokraternas motkandidat till Allende i presidentvalet 1970.

Det var detta det chilenska KP kämpade för den 8 september – »att rädda det som är viktigast», som Corvalán sa vid ett flertal tillfällen under mötets gång.

Dessutom vad gäller åkarstrejken, insisterade KP på en barmhärtighetspolitik när väl ordningen var återställd och man försäkrat sig om medelklassens stöd. Inga åtgärder gentemot bråkmakarna.

I samband med att man la fram en sådan inriktning, visade KP att de utgjorde högerflygeln inom UP – en högerflygel som var beredd till vilken eftergift som helst för att återvinna förtroendet inom både stor- och småbourgeoisin.

Beväpna arbetarna

De som stödde KP:s inriktning var Radikalpartiet (anslutet till socialistinternationalen) och den del av Mapu som leddes av Gazmuri. De som motsatte sig den inriktningen var socialistpartiet eller snarare dess generalsekreterare Altamirante, som i sin ställning var beroende av stödet från vänstern, de revolutionära sektorerna inom socialistpartiet såväl som stödet från MIR. För honom gällde det, nu eller aldrig. Dagen efter höll han ett stridstal på nationalstadion. Det kan aldrig komma på fråga att förhandla med fienden och dess representanter, kristdemokraterna, sa han. Bara en utökad mobilisering av arbetarklassen, dess beväpning mot fascistattacker tillsammans med en allvarlig vädjan till soldaterna att ställa upp med arbetarna, kan kasta tillbaka militären och reaktionen i allmänhet.

Denna generella analys var välgrundad och korrekt. Emellertid var den på många sätt ansvarslös. Altamirano föreslog inga konkreta åtgärder för arbetarna, bara stora ord.

Mobiliseringen av arbetarklassen måste trappas upp? Men på vilka grunder? Arbetarna måste beväpnas? Men varför bara defensiva åtgärder? Och hur? Vilka vapen? Vem skulle träna dem?

På alla dessa frågor, grundläggande för varje liknande orientering, gav Altamirano inget svar. Han förblev lika vag och luddig som det parti han ledde, och som i alla händelser skulle hindrat honom från att ta ledningen i en sådan revolutionär process. Vad åkeriägarna anbelangar förfäktade Altamirano idén om en hård politik. Regeringen skulle på det viset visa sin beslutsamhet och auktoritet i behandlingen av dessa reaktionära småborgerliga skikt.

Mellan dessa två extremer försökte Allende söka en medelväg genom att låna element från båda parterna. Han var för hårda tag i en viss utsträckning vad gällde åkeriägarna. För öppnandet av förhandlingar med kristdemokraterna, fast han ville pressa dem till det yttersta. Han föreslog att man samtidigt återigen skulle förhandla om ett militärt deltagande i regeringen. I detta stöddes han av socialistpartiet och den sektor inom Mapu som leddes av Garreton (eller åtminstone dess representanter vid mötet).

Ett sken av enhet

Det var inte mycket, men han hade en stark ställning, för han var den ende som kunde ge ett sken av enhet inom en splittrad vänster, söndersliten av olika strategier. Men denna roll, som han spelat från den ena krisen till den andra under de senaste veckorna och månaderna förlorade sin verkan allt eftersom situationen blev alltmer pressande.

Lördagen den 8 september gick ledarskapen för de olika vänsterpartierna sina olika vägar utan att nå en överenskommelse. Splittringen hade blivit ett faktum även om den hemlighölls.

Mötet (8 sept) har en betydelse som går utöver detta enstaka tillfälle. De olika ställningstaganden som gjordes när krisen var som skarpast sammanfattar de erfarenheter folkfronten gav – speciellt de sprickor som gick rakt igenom den under dess sista månader och den totala partilyse ringen det ledde till. Splittringen kvällen den 8 september – vars detaljer generalerna alltför väl kände till – ledde till att ett datum för kuppen bestämdes. En kupp som redan var planerad i detalj.

Splittringen och krisen var det som helt och hållet tog de olika partiledarskapens uppmärksamhet mellan den 8 och 11 september. Detta såväl som deras felaktiga analyser betydde att de fullständigt togs på sängen när kuppen kom.

Det räcker att ge ett exempel på det. I socialistpartiets bas hade förberedelser gjorts för ett slags »alarmberedskap». Under denna »alarmberedskap» var det meningen att de som var medlemmar av »specialbrigaderna», väpnade grupper från basen, skulle vara klara för

handling, samlas och vara beredda att ingripa. Den 10 september fanns ingen sådan »alarmberedskap» inom socialistpartiet vare sig på landsbygden eller i Santiago.

Total paralysering

Samma sak gällde för KP och militanterna som tillhörde de andra partierna som utgjorde UP. Inte så att motsatsen skulle förändrat kuppens utgång, eftersom i ett nederlag av den skala som den chilenska arbetarklassen lidit gällde frågan uppenbart inte den tekniska sidan. Orsaken måste sökas i den politiska orientering de olika partierna i fråga hade.

Men sådana förberedelser skulle troligen åtminstone förhindrat att så många politiska militanter och arbetarmilitanter fått sätta livet till på grund av den totala paralysering som rådde inom vänsterpartierna under kuppens första timmar. Sådan var situationen den 11 september, t o m bara några timmar före intagandet av Moncadapalatset. Dessa partier var paralyserade och oförmögna att fungera, med sina ledare utspridda, i en stad som patrullerades av ett stort antal poliser.

De första att ta lärdom av händelserna var KP:s ledare, av vilka några – en beslutsmässig politbyrå – lyckades samlas innan morgonen var över. Efter ett kort möte gav de partiet order att gå under jorden...

Priset för rekonstruktionen

Under kuppens första veckor lyckades juntan föra stora delar av arbetarklassen bakom ljuset när det gällde dess beslutsamhet att låta arbetarmassorna betala ett högt pris för återuppbygget av den chilenska kapitalismen.

De officiella deklARATIONERNA under de första dagarna togs mer på allvar än vad man kunde vänta sig. Speciellt de som talade om generalernas avsikter »att inte återvända till det förflutna, att bibehålla sociala förmåner, att utöka förråden av mat, att skydda arbetarnas rättigheter o s v».

En vecka efter kuppen, när transportväsendet återigen fungerade normalt, betalades lönerna för de två första veckorna i september. Samtidigt publicerade juntan en lista på officiellt godkända priser på de väsentligaste bruksvarorna, påtalade att hårda åtgärder skulle vidtas mot dem som inte höll sig till priserna och återinförde ett antal sällsynta varor på marknaden, som de statliga organen för distribution tidigare försökt kontrollera för att garantera en rättvisare fördelning för alla.

Dessutom tvingades alla privata producenter och distributörer, som själva hade lager av dessa varor, att sälja dem som en »gest av patriotism».

Kritisk period

På det viset kunde stora delar av befolkningen, åtminstone i de flesta städerna, köpa kondenserad mjölk, nescafé, grädde, kött (t o m oxkött), cigaretter (utan att behöva köa en halvtimme), ris, socker etc. Under denna för juntan så kritiska period måste den för att konsolidera sin ställning åtminstone neutralisera de massor som stött UP. Det faktum att de varor som tidigare varit sällsynta eller inte alls tillgängliga åter började dyka upp i affärerna spelade en mycket stor roll, liksom den svarta börsens omedelbara och nästan totala försvinnande.

Man bör också lägga på minnet att den här kampanjen åtföljdes av en vanvettig hatkampanj där varje tillfångatagen militant beskrevs som en »självordextremist», »svindlare», »moralförstörare». Var och en av folkfrontens ledare anklagades för att aha stulit tusentals dollar ur statskassan, lagrat tonvis med socker, smör o s v, hållit sig med dussintals

älskarinnor, haft ett flertal luxuösa lantegendomar där »ett oändligt antal orgier ägde rum». Varje centrum för jordreformen blev till »träningläger för gerillan», varje fabriksmatsal blev »en lagringsplats för material som användes i förberedelserna för det inbördeskrig UP skulle starta». Ett gammalt svärd upphängt på väggen blev en »vapendepå». Ett medicinskåp hos en familj blev ett »underjordiskt sjukhus» o s v.

De dagliga angiverierna, genom alla möjliga kanaler, om dussintals »folkfrontsskandaler» av alla sorter (av vilka många, tyvärr, stämde) misslyckades inte med att få en effekt och bana väg för det mest brutala förtryck som någonsin följt en latinamerikansk kupp.

Det brådskar för juntan. Dess väsentligaste mål är helt klart: Att återställa den chilenska kapitalismen. Det betyder att så snabbt som möjligt få till stånd ökade investeringar, speciellt utländska, vilket i sig kräver ett speciellt förhållande av förtroende tillsammans med en hög profitkvot. Politiskt betyder det olagligförklarandet av arbetarklassens organisationer (vilket redan gjorts), upplösning av fackföreningarna (också redan gjort), likviderandet av dess ledare på alla nivåer (något som energiskt utförs av militärerna). På det ekonomiska planet betyder det en omedelbar minskning av massornas köpkraft genom en kraftig devalvering, lönestopp, skyhöga prishöjningar, utökning av arbetstiden, ett återlämnande av tusentals fabriker till deras tidigare ägare och avsked för tusentals arbetare.

Stoppet av löneökningar i alla former kom först, före de kraftiga prishöjningarna, vid en tid då massan av anställda just fått sin första septemberlön.

Den andra åtgärden – devalveringen – passerade fullständigt obemärkt. Ingen i Chile talade om devalvering. Det var bara en fråga om »en justering av växelkursen i förhållande till dollarn».

Höjningen av antalet arbetstimmar i alla former åtföljdes av en kampanj i pressen. Från början bad man de chilenska arbetarna att göra »en frivillig insats» för att hjälpa »landets återuppbyggnad». Efter ett par veckors intensiv kampanj om den här frågan publicerade juntan ett dekret om att femdagarsveckan avskaffades och att det blev obligatoriskt att arbeta fyra timmar på lördagar. Vidare fick arbetsköparna »valfrihet» att »föreslå» arbetarna ytterligare två arbetstimmar per dag.

Återlämnandet av fabriker är ännu inte slutfört. Huvudprinciperna är klara. Inom en snar framtid kommer denna process att avslöjas genom att hundratals av de fabriker som nationaliserades av Allenderegimen återlämnas till den privata sektorn. T o m några där aktierna köptes av staten.

Prisoffensiv

Den andra veckan i oktober påbörjades den mest »känsliga» delen av juntans »nödvändiga program»: prisoffensiven.

Efter att tidigare ha genomfört stoppet på alla löneförhöjningar, föregicks prisoffensiven av en falsk och förvirrad presskampanj där det sades att på grund av nödvändigheten att »återjustera priserna på några varor» hade juntan beslutat att det skulle utbetalas fem månadslöner under perioden oktober–december plus en bonus, vilket skulle innebära en höjning av lönen med 90 procent. Kampanjen genomfördes under parollen: »Inte någonstans kan ni hitta en lön under 12 000 Escudos i månaden» (vilket förresten är en komplett lögn).

För att få ett perspektiv på detta är det nödvändigt att gå bakåt i tiden. Från oktober -72 till mitten av september -73 ökade levnadskostnaderna med strax under 300 procent. Emellertid bör man komma ihåg att kalkylen utgår från ett index som tillkom under Frei-regimen, eftersom parlamentet alltid vägrade att göra det mer aktuellt. Det baserar sig på en medelklassfamiljs inkomster, och den kan inte på något sätt jämföras med en arbetarfamiljs.

I april genomfördes en generell löneförhöjning med 60 procent. En förhöjning med ytterligare 150 procent skulle trätt i kraft i oktober i år för att kompensera arbetarnas ökade levnadsomkostnader. Men i slutet av september, trots att levnadsomkostnaderna ökat med 300 procent sen oktober -72, låg lönenivån endast 160 procent högre än i oktober -72.

De chilenska massornas köpkraft hade därför fallit, åtminstone teoretiskt, med ca 50 procent. Allenderegimen minskade emellertid priserna på de mest nödvändiga varorna för de lågavlönade arbetarna (omkring 70 procent av arbetsstyrkan) till en mycket låg nivå, så att de inte drabbades så hårt av den allmänna minskningen i köpkraft. Faktum är att nästan alla nödvändiga matvaror undgick de generella prishöjningarna under den tiden, utom några som berördes av transportstrejken, exempelvis potatis.

Katastrofala följder

Sedan juntan släppte lös prisoffensiven i oktober («åter till de riktiga priserna»), har minskningen av arbetarnas köpkraft fått katastrofala följder, speciellt som det är de mest nödvändiga varorna som berörts. Bara för att ge några exempel. Brödet har ökat med 207 procent, mjölk med 328 procent, socker med 380 procent, te med 600 procent och kaffe med 1 233 procent.

Det är därför omöjligt att göra en exakt bedömning av ökningen av levnadsomkostnaderna i oktober, fast den troligen är ca 300-400 procent högre än i september. Arbetarnas köpkraft uppgick till bara 10 procent av vad den var vid årets början. Löneförhöjningarna som påbjöds av juntan kommer att utbetalas först i slutet på november och de kommer bara att fördubbla köpkraften sen oktober, d v s höja den från 10 till 20 procent av dess tidigare nivå.

Alla dessa beräkningar är naturligtvis väldigt ungefärliga. För att ge en konkret bild av den tragiska situation som de chilenska arbetarna i dag befinner sig i, är följande exempel kanske mer användbart.

Tidskriften Alimentacion, officiellt organ för den ultrareaktionära nationella jordbruksföreningen, publicerade i sin augustiupplaga en serie listor på olika maträtter (veckomenyer) för en vecka. De skulle visa de olika födoämnen och den mängd de behövdes i för att täcka en vuxen persons minimibehov av kalorier och proteiner. Om man följde denna plan skulle en vuxen person använda – enligt den nya prissättningen – mellan 7 500 och 8 500 Escudos per månad. Med bränsle för att laga maten, ytterligare 3 100 Escudos, skulle den personen alltså, bara för att föda sig själv, behöva använda mer än vad 88 procent av den chilenska arbetarna tjänar! !

Förutsatt att denna person levde utan skydd över huvudet, gick och la sig med solen, inte rökte, inte drack, aldrig var sjuk, förflyttade sig till fots (eller låg helt stilla), tvättade enbart med kallt vatten, slutade upp att roa sig eller göra något som kostade överhuvudtaget...kunde hon eller han lätt köpa de kalorier och proteiner som en vuxen person behöver så länge som de tillagades av solens hetta...och så länge som han eller hon inte var en av de 70 procent av arbetarna som tjänade mindre än 6 500 Escudos...

Kuppdagarna

(Följande intervju gjordes av en korrespondent vid Intercontinental Press med en flykting från Chile den 30 september i Buenos Aires.)

Vad hände i er fabrik när kuppen började?

Jag gick till arbetet den dagen precis som alla andra dagar. Ungefär vid niotiden kom en kamrat och berättade för oss att presidentpalatset hade omringats av tanks igen. Det hade hänt

förut, den 29 juni. Vi slutade arbeta allihop och gick och lyssnade på radion för att få veta vad som höll på att hända. Vi hörde Allende tala. Man fick intrycket att han tog avsked, på ett mycket känslomt och folkligt sätt. Jag och alla de andra kamraterna i fabriken kände att han tog adjö av livet också, för vad han tycktes säga var att allt var slut.

Presidenten sa till folket att det skulle göra motstånd och inte svika. Men vi visste inte vad vi skulle göra. Vi visste att kuppen skulle komma, men ledningarna för de politiska partierna hade ingen linje för hur den skulle bekämpas. Inte ens ledningarna för 'cordonerna' hade det.

Så fackföreningsledarna vid vår fabrik gav sig iväg för att kontakta ledarna vid 'cordonen' och den andra fabriken. Då kom regeringsrepresentanten vid vår fabrik. (Det var en tjänsteman som satts in av regeringen. för att hålla fabriken i gång. Det hade varit en stor strid mellan arbetarna och företagsledningen och då hade regeringen satt in honom som ett slags skiljedomare.) Han berättade för oss vad som försiggick i staden. Han sa att det utbrutit strider och att vi skulle hålla oss lugna och vänta och se vad som skulle hända. Vi skulle stanna i fabriken och slåss om de det blev nödvändigt. Men han sa också att de arbetare som ville gå hem kunde göra det – särskilt kvinnorna.

Därför stannade bara avantgardet, de som ville göra motstånd, de som ville försvara fabriken. Vi organiserade en försvarskommitté, en livsmedelskommitté, en sjukvårdskommitté o s v. Jag organiserade kommunikationskommittén. Sedan tog jag mig in till stan. Jag ville få tag i någon med militär erfarenhet eftersom ingen av arbetarna hade det och vi inte hade någon plan för hur vi skulle strida. Jag hoppades kunna hitta någon som kunde lära oss, tala om för oss vad vi skulle göra eftersom vi inte fick någon ledningen, varken från 'cordonerna' eller från något parti. Vi var utlämnade. CUT (Central Unica de Trabajadores – Förenade Arbetarfederationen) gjorde inga som helst tillkännagivanden i radio eller på annat sätt, så vi måste göra någonting.

Men när jag kom till stan pågick eldstrider där. Det skulle ha varit självmord att försöka fortsätta och riskera att komma in i korselden mellan militärerna och krypskyttarna.

Så jag tog mig tillbaka till fabriken och stannade där. Ingen av kamraterna kunde kontakta någon av ledarna för 'cordonerna'. Vi hade alltså ingen ledning, ingen hjälp. Den enda kommunikation vi hade var med fabriker i närheten.

Vid tretiden på eftermiddagen gav militären order om utgångsförbud. Jag diskuterade situationen med några av kamraterna och vi beslöt att jag skulle lämna fabriken eftersom det låg en flygbas alldeles intill fabriken och vi befarade att militären skulle sätta in luftstyrkor. Vi hade inga vapen så vi skulle inte kunna göra motstånd. Jag gav mig iväg eftersom jag var utlänning och det var farligt för mig att stanna kvar och farligt för kamraterna också. Det var ingen mening med att stanna.

Jag tillbringade natten hemma hos en kamrat som också arbetade i fabriken. Hela natten hörde vi skottlossning. Vi var mycket spända och vi blev mycket nervösa när vi fick höra att Allende var död. Juntan meddelade det i radio. (Omkring halv tio på morgonen hade militären redan tagit över alla radiostationerna. Den enda nyheter vi fick kom från dem.) De sa att Allende var död, att han hade begått självmord. Vi visste att Allende var en mycket svag man. Men han var ändå ledaren, han var Chiles store ledare. Nyheten om hans död chockade oss alla.

Vi visste inte vad vi skulle göra. Så vi stannade hemma. Fast vi befann oss i en arbetarstadsdel såg vi att det hissades en mängd chilenska flaggor på gatorna. Det skulle vara ett tecken på att Chile hade »befriats», befriats åt högern naturligtvis. Det var en massa människor i grannskapet som stödde kuppen. Det överraskade mig. Vi var rädda att någon skulle ange oss.

Var det inte militären som skrämde folk att hissa flaggor? Vi antog att folk gjorde det därför att de var rädda för följderna om de inte gjorde det.

Det var inte så enkelt. De som hissade flaggor var för högern. De som stödde vänstern hissade inga. Vad vi kände hela tiden var att allt var kaos. Vi visste inte vad vi skulle göra. Vi hörde inga nyheter. Vi var förtvivlade.

Nästa dag gick jag till fabriken för jag trodde att utgångsförbudet hade upphävts. När jag kom fram fick jag veta att det fortfarande gällde.

I fabriken fanns omkring 280 arbetare. Omkring 30 var där för att försvara den. Det var en mycket svag styrka. De var obeväpnade.

De sa åt mig att gå till ett möte i fabriken intill vår. Försvarsstyrkan var större där - omkring 80 arbetare. I vanliga fall jobbade ungefär 260 arbetare i den fabriken, ungefär lika många som i vår. Men där var stämningen mer militant.

Men inte heller i den fabriken var arbetarna beväpnade. Det var en glasfabrik, där man gör flaskor. De hade börjat göra molotovcocktails av flaskorna men inte särskilt många.

När vi kom till mötet leddes det av några kamrater ur vårt parti, PSR (Partido Socialista Revolucionario – den chilenska sektionen av Fjärde Internationalen). De berättade att »cordonen» Vicuna Macenna gjorde mycket hårt motstånd mot militären och att »cordonen» Cerillos också skulle göra motstånd men att de var helt oorganiserade. Det fanns ingen ledning. Arbetarna måste ta saken i egna händer och organisera »cordonen» och fabrikena till väpnat motstånd mot militären.

Just då kom militären. De hade observerat oss från luften. De arresterade oss allihop och tog oss till flygbasen i närheten. Kvinnorna skiljdes från männen. Det var omkring 4 kvinnor och 80 män. Männen togs till en startbana och vi tvingades ligga ner på marken medan vi visiterades.

Omkring en timme senare släpptes allihop eftersom militären hade minst åtta olika åsikter om mötet. De kunde inte räkna ut vad det hade rört sig om, om det bara var ett möte för att lugna folk eller något annat. Vi drog slutsatsen att de var ännu mer förvirrade än vad vi var.

De var mycket oroade av det väpnade försvaret av andra fabriker som redan hade lett till eldstrider med militären. Så vi tror att de var mycket mer intresserade av de fabrikena, där de redan hade mött väpnat motstånd än av oss, som just hade börjat organisera motståndet.

Jag hölls kvar en hel dag eftersom jag inte hade några papper. Under den tiden hade jag tillfälle att se hur de arbetade. Jag såg befäl, soldater och sjukvårdare. En del var oroade över kuppens utveckling. De hade hoppats att allt skulle vara över mycket fort och att det inte skulle bli något motstånd.

Jag såg också en annan, mycket intressant sak. Detta var den bas, dit de fyra planen som bombade La Moneda, hörde. Jag vet inte vad de hette. Men piloterna var inte chilener. Jag tror att de var nordamerikaner. Jag kunde inte höra dem tala, men de såg typiskt nordamerikanska ut.

Till slut kom min kamrat med mina papper och vi fick gå. Då pågick en eldstrid. Arbetarna i fabriken mitt emot basen besköt militären. Men de gav upp några minuter senare eftersom de var för dåligt beväpnade.

Det fanns omkring 500 man vid basen. De gav sig ideligen iväg för att slåss mot två slumområden mitt emot basen. I den ena av dem, La Legua, var folket mycket militant. I det området stred man hårt. De hade en del vapen som de fått av regeringen.

Från basen kunde jag se striderna i La Legua. Jag kunde se att det var många som dödades, soldater också. Militären hade helikoptrar med 50-kalibers maskingevär. De kunde meja ner folk från luften. Ändå slogs folket i det slumområdet mot militären i tre dagar. De kämpade mycket hårt och många soldater dödades.

Man har berättat för mig att där, i La Legua, gjorde man »Miguelitos» - en sorts spikar som man punkterar däck med. De stoppade ett par polistrupper och dödade cirka 160 poliser. Människorna i La Legua var till större delen arbetslösa. Det var inte en arbetarstadsdel.

När jag lämnade basen gick jag tillbaka till eftersom den var omringad av trupper.

Vad har du för information om andra områden?

‘Cordonen’ Vicuna Macenna var bäst organiserad inför kuppen. Många fabriker, jag skulle tro en åtta eller tio, kämpade mycket länge och mycket hårt. Många dödades i kampen. På en fabrik t.ex. gjorde arbetarna hårt motstånd, men när de såg att soldaterna omringade området insåg de, att de inte skulle kunna hålla ut, så de kapitulerade och överlämnade sina vapen. Militären sköt ner dem på fläcken. Avrättningarna kunde ses från en annan fabrik, där man tänkte kapitulera. Men när arbetarna där såg vad som hände, började de slåss igen. Det var omkring 16 kvinnor bland dem som sköts ned. Eftersom kvinnorna i regel utgjorde 10 procent av arbetsstyrkan, måste där ha varit omkring 160 män som avrättades

Fabriken Sumar hade fått en del vapen av regeringen och också där gjorde man hårt motstånd. Alla arbetarna där dödades. I regel dödades varenda arbetare i de fabriker där man gjorde motstånd. De sköts ner omedelbart. Sumar var en syntetfiberindustri. Där inträffade en explosion. Arbetarna i fabriken skrev en heroisk och tragisk sida i historien. De är alla döda nu.

Du sa att CUT inte kom med några uttalanden eller instruktioner efter kuppen. Kom de med några uttalanden alls?

Inte efter kuppen. Före uppmanade de arbetarna att göra motstånd i i fabrikena. Jag anser att de delar ansvaret för utplånandet av avantgardet som fanns samlat på fabriksområdena. Varenda en visste att kuppen skulle komma och vi ansåg inte att det var riktigt att försöka kämpa på fabriksområdena. Vi visste, att om militären kom skulle de döda varenda en. Arbetarna skulle fångas som råttor. Men CUT menade att man skulle försvara fabrikena. Och nu är de militanta arbetarna döda.

Hur kom du till den fabriken där du jobbade och hur länge arbetade du där?

Jag hade arbetat i fabriken ungefär två veckor. Jag tog jobb där i linje med mitt politiska arbete. Fabriken hade ockuperats efter den första kuppen den 29 juni, precis som alla andra fabriker. Arbetarna strejkade. Vi började arbeta där, organisera arbetarna, hjälpa dem, starta insamlingar, skapa kontakter med andra fabriker. Jag var med i det arbetet. Till slut sändes en regeringsrepresentant till fabriken. Da bad arbetarna mig att ta jobb där och det gjorde jag.

Hur är ‘cordonerna’ organiserade och vad har hänt med dem efter kuppen?

‘Cordonerna’ skapades för att förse flera fabriker med en central ledning. De skulle samordna arbetet i fabrikena och ge särskild hjälp åt dem som hade svårigheter eller strejkade. Ett annat syfte var att hjälpa till med organiseringen av varudistributionen.

I regel leddes ‘cordonerna’ av socialistpartiet. De sköttes byråkratiskt och massorna av arbetarna drogs inte in i arbetet. Alla beslut fattades av ledarna, massorna tillfrågades aldrig. Det var alltid samma personer som tog ansvar. Arbetarmassorna uppmuntrades aldrig att delta.

Vi försökte få arbetarna att delta. Vi ansåg att det var nödvändigt för dem att känna att de själva och inte bara ledarna fattade besluten. Jag tror att saker och ting kunde ha utvecklats annorlunda om ett sådant deltagande hade kommit till stånd. Som det nu var, var det bara fackföreningsledarna som kom tillsammans i en centraliserad organisation. De försökte vidga organisationen genom att ta in folk från slumområdena, studenter och bönder kom till mötena. Men det var alltså mest studenter från slumdistrikten som kom. De kunde inte bredda 'cordonerna' tillräckligt.

Hurdan är situationen för 'cordonerna' nu?

Ja, de existerar inte längre. Inte som organisationer. Folket vet inte vad det skall göra. De enda möjligheterna man har att samlas till möten är inom de olika partiorganisationerna. I det slumområde vi känner bäst till försöker medlemmarna i kommunistpartiet, socialistpartiet och MIR fortfarande göra motstånd mot militären. Också i nuvarande läge när militären kontrollerar allting försöker de göra nånting. De är desperata. De är inte besegrade. De vill göra nånting, men de vet inte vad de skall göra.

Det finns fortfarande en del vapen ute bland folket. De flesta av dessa har man fått genom socialistpartiet. Kommunistpartiet hade en massa gevär, men byråkraterna delade inte ut dem bland medlemmarna. Medlemmarna hade inte fått några militära instruktioner. Inga försvarskommittéer hade bildats. De vet inte hur de ska använda sina vapen. Men vapen har de, mer vapen än folk.

När jag lämnade Chile gick ett rykte att folket tänkte ta upp striden den här veckan. Man skulle proklamera generalstrejk och sedan börja striden. Så ett visst avantgarde finns kvar. Men jag tror inte det kommer att hända för folk är rädda för militären. De är rädda att de kommer att bli beskjutna eller avrättade.

Hur kom du då ut ur Chile?

Eftersom jag inte hade fått nya papper, betraktades jag fortfarande som student. Därför tilläts jag lämna landet utan svårigheter. Men innan jag for genomsöktes mitt hem och vi behandlades mycket illa av polisen. Jag fick också tillfälle att konstatera att militären har inbördes meningsskiljaktigheter.

Vilken är din åsikt om det politiska läget före kuppen och vilka var alternativen?

Jag tror att kuppen var oundviklig. Ingen kunde ha avstyrt den. Klasskampen hade nått en så hög nivå att ur militärens synpunkt fanns ingen annan möjlighet än att handla som den gjorde. Folket och arbetarna insåg också att en avgörande konfrontation var oundviklig. Vid de sitta massmötena, som mötet den 4 september, bad de Allende om vapen för de förstod att kuppen skulle komma.

Men de reformistiska partierna vägrade att inse det. De blundade. Vem som helst som varnade för kuppen kallade de för ultravänster.

Det enda möjliga sättet att förhindra kuppen hade varit om proletariatet hade utvecklat sin egen makt. Om man hade gått i den riktningen skulle arbetarklassen åtminstone haft möjligheten att kämpa mot militären på något som liknat jämbördiga villkor. Man skulle ha kunnat frånta militären initiativet och inte låtit dem välja tid och plats för striden.

Mot slutet fanns ingen mellanplan. T o m de militära befäl som var emot kuppen måste dra sig tillbaka. Klasskampen var alltför skärpt. Det fanns inget utrymme för förhandlingar. Det var borgarna eller arbetarklassen. Den som slog först skulle segra.

CHILE – den kommande konfrontationen

(Följande resolution antogs enhälligt av Fjärde Internationalens Förenade Sekretariat i slutet av december 1971.)

Organisera demokratiska råd för arbetarna, bönderna, sluminvånarna och studenterna!

Kämpa för proletariatets beväpning och bildandet av en folkmilis!

Bygg ett revolutionärt parti!

För fjorton månader sedan blev Salvador Allende president i Chile som ett resultat av valet den 4 september 1970 och av avtalet mellan partierna i *Unidad Popular* och Partido Demócrata-Cristiano (Kristna demokrater) och han bildade en folkfrontsregering. Detta var en viktig händelse som tvingade alla politiska grupper både inom landet och i Amerika som helhet till ett ställningstagande. Från början fungerade den som en prövosten, som avslöjade de synsätt och attityder som hölls av olika strömningar inom arbetarrörelsen. Experimentet i Chile beskådas av hela världen, särskilt som ett prov på effektiviteten i den parlamentariska och fredliga väg som förespråkats av reformisterna som en väg till socialismen.

I en miljö av kraftig mobilisering av motsatta sociala och politiska styrkor har krisen i Chile blivit alltmer akut. Särskilt efter det nederlag massorna led i Bolivia i augusti har motsättningarna och kampen i Latinamerika fått sitt fokus i Chile. Det är sålunda absolut nödvändigt för revolutionära marxister att förstå händelsernas karaktär, att förstå de tendenser som utvecklas och de frågeställningar som kommer i förgrunden och att definiera sin ställning utan någon som helst tvetydighet för att kunna ingripa på ett effektivt sätt.

1. Den kubanska revolutionens seger – som sammanföll med den oåterkalleliga krisen för de borgerliga eller småborgerliga nationalistiska rörelserna och som innebar ett helt nytt stadium i den politiska kampen i många latinamerikanska länder – tvingade USA-imperialismen och den inhemska härskande klasserna att på nytt undersöka sin position. Å ena sidan trappade imperialisterna upp sina militära förberedelser samtidigt som de höll ögonen på risken för revolutionära strider inspirerade av det kubanska exemplet; å andra sidan utstakade de en reformistisk utveckling vars målsättningar var att förstärka vissa ekonomiska sektorer som ansågs mest dynamiska, att verka för en förändring i styrkeförhållandena mellan de härskande klasserna till förmån för »nya» borgerliga skikt och att bredda – om än aldrig så litet – systemets massbas. Detta försök – som Washington emellertid endast gav några futtiga slantar genom den sk Alliance för Progress (Framstegsalliansen) – slutade med fullständigt nederlag. Inom denna kontext blev de reformistiska experimenten eller de som gick i denna riktning (ex.vis Goulart i Brasilien, Belaunde i Peru) antingen kvävda i sin linda eller också gick de snart bankrutt. En av dess konsekvenser var utbredningen av militärregimer, oftast av reaktionärt slag, och en tendens att utnyttja armén i allt högre grad som ersättning för de traditionella politiska mekanismerna vilka visat sig oförmögna att uppfylla sin plikt.

De brasilianska gorillornas diktatur var en av de varianter som upprättades för att skapa en relativt politisk jämvikt och få fart på ekonomin genom en ökad exploatering av arbetarklassen och de arbetande i helhet. En annan variant var en utsträckning av reformismen med sikte på att modernisera och rationalisera de ekonomiska och sociala strukturerna, att införa en ny balans inom de härskande klasserna på bekostnad av den traditionella oligarkin, och att upprätta bättre och mer aktiva relationer med massorna eller stora skikt av dem. Det vägledande experimentet för detta var den militärregim som upprättades i Peru av Velasco Alvarado i oktober 1968.

Den peruanska regimens relativa framgångar tillsammans med de nederlag som drabbade andra regeringar, eller de återvändsgränder de hamnade i, understödde liknande reformistiska

tendenser – antingen de nu var militära eller civila – i andra länder, även om dessa tendenser endast var nymornade. I sin helhet ställde dessa strömningar frågan om en modernisering av jordbruksstrukturerna genom jordreformer som skulle drabba de mest konservativa jordägar-skikten och som avsåg att skapa ett skikt av små- och mellanbönder. De sökte en mer substantiell placering av kapitalet mot industriella och urbana sektorer i ekonomin i allmänhet med tanken att söka bryta den direkta imperialistiska dominansen i de traditionella råvarusektorerna. Mot den gamla ordningen, som förespråkare för en kraftigare inblandning i ekonomin från statens sida, vilken de såg som en stabiliserande faktor, föredrog de »samarbete» med de sk moderna industriella sektorerna. En sådan orientering ansåg de, skulle möjliggöra en förbättring i förhållandet till massorna, vilka inom strikta gränser kunde spela rollen som stöd åt de nya regimerna mot ultrahögerns motstånd och motangrepp.

2. Händelserna i Chile under det senaste året har skett inom denna mer allmänna trend. Man får inte glömma att själva Frei-regimen började som ett reformistiskt experiment som sökte modernisera socio-ekonomiska strukturer, särskilt genom en jordreform, större inblandning från statens sida och en slutlig eliminering av de forna oligarkiska härskande skikten. I detta allmänna perspektiv är Folkfrontsregeringen en arvtagare till den regering som föregick den. Det var ingen tillfällighet att under den period som förgick valet den 4 september sektorer inom Folkfronten och De Kristna Demokraterna inte uteslöt tanken på en gemensam kandidat och att de Kristna Demokraterna antog ett program som liknade det som förespråkades av Allendes front. Och än mer betydelsefullt: Den nya presidenten drog inte upp en ny jordreform utan nöjde sig med att tillämpa den reform som antagits av Frei.

Den i huvudsak reformistiska karaktären hos Allendes regering sammanfaller dessutom med det program som presenterats före och efter valet. I huvudsak förespråkar detta program en jordreform dikterad av Kristna Demokrater, att det direkta imperialistiska greppet över utvinningen av råmaterialet bryts, att en serie industriella sektorer förstärkas och bankerna nationaliseras.

Om detta program verkställdes i sin helhet skulle det i mycket ändra Chiles ekonomiska struktur och innebära avsevärda modifieringar i förhållandet mellan klasstyrkorna, i nationalinkomstens fördelning och i den politiska roll de olika styrkorna har. Men det innebär inte en kvalitativ förändring – Chile skulle inte upphöra att vara ett kapitalistiskt land som domineras av profitlagen och fortfarande är integrerat i den imperialistiska världsstrukturen. På landsbygden skulle jordbruket mer och mer kännetecknas av framväxten av kapitalistiska företag och skikt av jordägande små- och mellanbönder som skulle fungera som stabiliserande element åtminstone för närvarande. Industriebourgeoisin skulle fortfarande vara den starkaste och ekonomiskt mest dynamiska klassen, de skulle återuppta och t o m stärka sina band med den internationella kapitalismen och i sista hand vore det de som huvudsakligen skulle tjäna på den nya ekonomiska och politiska jämvikten och systemets rationalisering, inkl. genom närvaron av en mycket viktig sektor som kontrolleras av staten.

Upprätthållandet av kapitalismens grundläggande ekonomiska strukturer garanteras än mer av det faktum att folkfronten kämpade för presidentposten inte endast på en strikt valmässig nivå utan också lovade att arbeta inom ramen för den existerande statsapparaten (parlamentet, den administrativa apparaten, konstitutionellt auktoriserade kontrollorgan som polisen, armén). Det var därför Alessandri och Tomic, som vid denna tid stöddes av praktiskt taget alla borgerliga väljare, gick med på att avvakta valresultatet och tillät Allende att överta makten (de fraktioner som förespråkade en statskupp bestod endast av mycket små grupperingar inom armén).

3. Samtidigt som händelserna i Chile sker inom det mer allmänna sammanhanget av liknande strömningar – antingen de nu bara är potentiella eller redan trätt i kraft i andra latin-

amerikanska länder – kännetecknas de likväl av mycket viktiga specifika drag som klart skiljer Allenderegimen från alla andra regimer i Latinamerika.

För det första: Medan den peruanska reformismen genomförts av ett militärt ledarskap som har ersatt de traditionella borgerliga partierna, sker det i Chile under kontroll av en koalition vars bas huvudsakligen är arbetarna, bönderna och sluminvånarna och där de två arbetarpartierna utövar en otvivelaktig dominans. Den chilenska reformismen sker alltså under arbetarbyråkratins ledning.

Frågan måste ställas om Allenderegimen är en folkfrontsregering i termens traditionella betydelse. Man har sagt att bourgeoisin som sådan, politiskt representerad av Kristna Demokrater och i mindre grad av Nationalpartiet, inte direkt representeras i regeringen. Men även om man bortser från att åtminstone ett av partierna i koalitionen var ett traditionellt borgerligt parti utövar bourgeoisin sitt inflytande genom de småborgerliga partier som inkluderades både i folkfronten och i regeringen. Dessutom tvingas Allende ständigt att förhandla med majoritetsblocket i parlamentet som domineras av Kristna Demokrater, som tillät hans val och som kan stoppa alla hans handlingar när helst de vill. Slutligen – och detta är det avgörande – bestämdes koalitionen karaktär av klassarbete genom att man accepterade det kapitalistiska systemets och den borgerliga demokratins grundläggande ekonomiska ram.

En sådan karaktäristik får inte leda till en identifikation mellan massrörelsen och koalitionen eller ens till försök att alltför mycket förenkla förhållandet mellan Allende och massorna. Allendes seger var resultatet av en lång historia av hårda strider, av många upp- och nedgångar, av proletariats långsamma mognande, detta proletariat som är bland de äldsta och mest homogena i Latinamerika. I arbetarnas, böndernas och sluminvånarnas ögon var valet den 4 september 1970 en seger över bourgeoisin, ett historiskt steg framåt i kampen för att eliminera den kapitalistiska utsugningen. Det uttryckte ett nytt styrkeförhållande, mer fördelaktigt för massorna än någonsin tidigare. Allt detta förvandlades efter den 4 september till ett ovanligt uppsving, en bred mobilisering av arbetarklassen och bönderna, en radikalisering av småborgerliga skikt, en stegring i den politiska medvetenheten bland de plebejiska sektorerna i de stora städerna. Breda skikt av avantgardet som inspirerats av massornas stora mobilisering och konfronterats med omedelbara politiska behov började diskutera den revolutionära strategins huvudtemata och frågan om övergången från kapitalism till socialism.

4. En av de grundläggande tendenserna i den chilenska situationen är den oundvikliga tendensen hos massmobiliseringarna att bryta genom reformismens och klassarbetets ram som den föreskrivits av Allende. I sista hand är det detta som skapar de skarpaste konflikterna och skrämmer den inhemska bourgeoisin och imperialisterna. Av rädsla för att överväldigas ställer de frågan om en oundviklig konfrontation.

Med andra ord: Bourgeoisin som förstod dess nödvändighet tvingades acceptera och t o m skapa ett reformistiskt ingrepp. Efter Freis nederlag kunde detta endast ske under arbetarpartiernas ledning. Men den fruktar massrörelsens dynamik, vilken kan bryta igenom reformismens ramar, påskynda en genuin revolutionär kris och ställa frågan om makten på dagordningen. På samma sätt fruktar imperialismen att den chilenska situationens dynamik kan få explosiva återverkningar i kontinental skala och inspirera till nya uppsving bland proletariatet och bönderna.

I själva verket har arbetarna och bönderna under den period som förevarit efter valet inte alls begränsat sig till att stödja Allende och vänta på regeringens handlande. De har ofta tagit initiativet och tvingat regeringen att godkänna det som redan genomförts. Än viktigare är att de praktiska handlingar som genomförts av massorna ofta har gått utöver Folkfrontens

program. Bönderna har övertagit jorden utan att vänta på de formella besluten och t o m ockuperat jord som enligt lagen inte fick röras. Arbetarna har genomfört aktioner efter samma linjer, accelererat förstatligandets process och låtit företag drabbas som i princip skulle lämnas i den privata sektorn. För bourgeoisin innebar detta en svårlöst fråga – en omfattande utsträckning av exproprieringen innebar en risk för att dess egen sociala tyngd skulle minskas, eller att styrkeförhållandena skulle ändras på ett djupgående sätt. Detta kunde hindra den från att effektivt genomföra den planerade omstruktureringen av ekonomin till egen fördel. Men samtidigt insåg bourgeoisin att om denna kurs fortsatte, skulle arbetarklassen och bönderna genom omständigheternas makt alltmer tvingas att tränga förbi konstitutionens gränser och bilda kvalitativt nya organ för proletär makt.

I de framväxande konflikterna mobiliseras de stridande styrkorna och de reagerar allt starkare på de frågor som måste avgöras inom relativt kort tid. Massorna – åtminstone de skikt som står i ledningen – är inte beredda att avbryta sin offensiv och söker i stället ge eftertryck åt den större sociala och politiska tyngd som de vunnit. Bourgeoisin kombinerar försvarsåtgärder med utfall för att uppmuntra sina egna trupper. För bourgeoisin är det livsviktigt att vinna en exakt begränsning av de tre ekonomiska »områdena» (statligt, privat, blandat) och upprätthålla systemets politiska strukturer.

Det senare krävs som en garanti mot varje tendens att gå bortom det reformistiska experimentets ramar. Allende och hans koalition som inte kan tillgripa medel som skulle innebära en brytning med massorna eller med avsevärda delar av massorna tvingas besvara bourgeoisins angrepp; men samtidigt söker de ständigt hålla tillbaka massorna och kontra de påtryckningar som sker från vänster. De behöver ha kvar en viss manövermarginal och undvika eller uppskjuta en större konfrontation. Detta är innebörden i den allmänt tillämpade åtgärd som kallas för intervention vilket genom att utse en direktör som agerar i regeringens namn innebär en viss eftergift till arbetarna, samtidigt som det inte innebär en expropriering och sålunda bevarar de kapitalistiska produktionsförhållandena. Detta är också innebörden i det planerade enkammarparlamentet, vilket om det antas kan möjliggöra för regeringen att genomföra sitt program snabbare och bättre återspegla de existerande styrkeförhållandena i Chile, samtidigt som det garanterar bourgeoisin bevarandet av de parlamentariska strukturerna helt inom den borgerliga traditionen.

5. I en situation liknande den som råder i Chile har de olika styrkorna inte alltid möjlighet att välja och vraka vad den vill engagera sig i och handla i enlighet med en övergripande, genomtänkt plan. Motsättningarna och de potentiella konflikterna ackumuleras från dag till dag, och händelser som i sig är obetydliga och svåra att föregripa kan påskynda dramatiska konfrontationer i praktiskt taget varje ögonblick. Detta får man aldrig glömma och det vore ett grovt misstag från arbetarrörelsens sida att insöva sig med illusioner om en smärtfri utveckling av händelserna.

Men det är föga troligt att en avgörande konfrontation skulle ske inom den närmaste framtiden. Regeringen söker för sin del behålla initiativet samtidigt som den utför sin balansakt och bromsar upp aktioner underifrån som den anser farliga ur sin synvinkel. Vad gäller bourgeoisin försöker den provocera mångfaldiga spänningar för att både skapa svårigheter för Folkfronten och få den att modifiera sin kurs alltmer (den vet genom erfarenhet att reaktioner av detta slag är typiska för reformister och centrister). Men den kan inte skapa ett omedelbart fall och det önskar den inte heller göra.

Man måste komma ihåg följande: För det första att den chilenska bourgeoisin har en ganska lång demokratiskt-parlamentarisk tradition och att dess politiska gestalter utbildats i dess skola. Detta motsvaras av existensen av en serie strukturer och flexibla, effektiva mekanismer som gör försvars- och motattacker mycket troliga. »Den starka statens» lösning, en militär-

kupp, förutsätter i vilket fall förberedelser som armén själv knappast ännu har inlett. De styrkor som redan ropar om »*golpista*» eller visar fascistiska tendenser och som förbereder marken för en sådan orientering är för närvarande fullständigt i minoritet, även om de vinner terräng. Slutligen – och detta är det viktigaste – är bourgeoisin och dess mest representativa parti, de Kristna Demokraterna, mycket medvetna om att den knappast kan genomföra en konfrontation utan att ha en avsevärd massbas. De senast händelserna har visat att tiden kan spela dem i händerna tack vare Folkfrontens svagheter, och motsättningar och de ekonomiska svårigheter som härrör ur dessa. I själva verket har de Kristna Demokraterna vunnit eller konsoliderat ställningar som inte kan negligeras bland bönderna, har återvunnit inflytande bland studenterna och vidgat sina manövermarginaler inkl. inom arbetarklassen (särskilt bland de sektorer som förledda under lång tid av reformisternas blinda ekonomism har svält det demagogiska betet); och, som händelserna i Santiago i november och december visade, kan reaktionärerna mobilisera avsevärda styrkor i ganska aggressiva gatudemonstrationer.

Icke desto mindre är ett uppskjutande av de avgörande slagen inte nödvändigtvis av ondo för arbetarklassen, vilken behöver stärka sina ställningar organisera en offensiv, begrunda och lösa det avgörande problemet i själva beväpningen. Men detta är endast sant i den mån varje tendens att begränsa och kanalisera massmobiliseringarna och ge prioritet åt politiska operationer på de byråkratiska maskinernas och statsinstitutionernas toppnivå bestämt bekämpas; i den mån och med vilken snabbhet det ekonomiska sabotaget möts; i den mån arbetarklassen inte anser sig ha några skyldigheter att ta på sig de ekonomiska svårigheternas börda utan att kunna försvara sig, att gripa in på ett aktivt sätt och utöva kontroll; och i den mån illusionen avvisas att »moderation» och lojalitet gentemot den borgerliga konstitutionens normer är det bästa sättet att undvika en reaktionär kontraoffensiv och en fascistisk kupp.

6. Det är av största vikt i detta stadium av den strategiska omgrupperingen att arbetarklassen befriar sig fullständigt från varje slag av reformistiskt tankegods och alla former av parlamentarisk kretinism. Den måste inse att Chile inte kommer att bli ett undantag.

I ett land vars ekonomiska och sociala strukturer är mycket avancerade jämfört med genomsnittsnivån i den neo-koloniala världen, är det tydligare än någonsin att perspektivet på en borgerligt-demokratisk revolution, skild från en socialistisk, inte har det minsta objektiva rättfärdigande. Den enda tänkbara revolutionen i Chile är en revolution med en socialistisk dynamik utan något brott i sin kontinuitet och med en relativt hög hastighet. Och en frigörelse från imperialismen kan – med tanke på den nära symbiosen mellan imperialism och nationell bourgeoisie – endast uppnås genom en fullständig expropriering av den inhemska härskande klassen. Varje tvetydighet, varje tvekan på denna punkt kan få förödande konsekvenser genom att den avvärjar de grundläggande revolutionära styrkorna, vilka måste få en klar förståelse för det de intuitivt känner och försöker utföra empiriskt.

Att tro på att en revolutionär dynamik av detta slag kan utvecklas fullständigt till seger utan att bryta det gamla samhällets politiska ramar tack vare en »fredlig» utveckling och inte genom att bryta upp den gamla statsstrukturen, inklusive både administrationen och det militära etablissemanget och börja på nytt, är att medvetet lura sig själv, att glömma de lärdomar som kan dras av arbetarrörelsens långa historia, att inte se den obevekliga logiken i den situation som utvecklas i landet. I stället för att vara en teoretisk förnyelse, vilket påstås av dessa charlataner av alla färger och av dem som ersätter den marxistiska metoden med empiricism och opportunism, är tanken om en »chilensk väg» endast en ny variant av den reformistiska ideologi som marxismen bekämpat sedan sekelskiftet och som vid avgörande stadier har ödelagt arbetarrörelsen i andra delar av världen. Den avgörande punkten är att i Chile har frågan om maktövertagandet inte lösts alls eller ens börjat lösas. Den kan endast mötas och verkligen lösas på den revolutionära vägen.

Från allt det föregående följer att varje form av klassarbete med bourgeoisin eller med sektorer av denna bourgeoisin absolut måste avvisas. Detta innebär att massorna i Chile måste kämpa för att ersätta Folkfrontens koalitionsregering med en arbetar- och bonderegering som utesluter varje deltagande av partier eller grupper som representerar – om än endast indirekt – bourgeoisins intressen och andra skikt av exploatörer. Detta innebär att den revolutionära processen måste fördjupas och stimuleras genom skapandet av organ för dubbelmakten, genom organ för den genuina arbetardemokratin bildade direkt i fabrikena, på fälten, på *campamentos* och i skolorna, där medlemmarna väljs, när som helst kan återkallas och inte åtnjuter några materiella privilegier. Dessa organ kommer att representera proletariatet och bönderna som helhet och utgöra medlen för att mobilisera nyckelsektorer av massorna i den revolutionära kampen för makterövringen. Fackföreningarna är separata och fortsätter spela sin specifika roll på basis av vidast möjliga interna demokrati för alla tendenser inom arbetarrörelsen och fullständigt oberoende av regeringen och staten.

De revolutionära marxisterna är medvetna om de svårigheter som ligger i att bilda och utsträcka sådana sovjetorgan; men om de inte byggs upp saknas ett av de nödvändiga elementen i makterövringen och revolutionen kan kvävas redan i sin linda. I kampen för arbetar- och bonderåd måste skarpast tänkbara demarkationslinje dras mellan de exploaterande klasserna och deras politiska maskiner samtidigt som detta sammankopplas med ett kompromisslöst försvar av bredast möjliga demokrati för massorna och alla organisationer och tendenser inom arbetarrörelsen. Försvaret av den proletära demokratin är desto nödvändigare med tanke på det faktum att detta begrepp har fördunklats under decennier av socialdemokratisk och stalinistisk dominans. Detta är en trängande praktisk nödvändighet som tyvärr inte har absorberats och förstås av de organisationer som kämpar mot de opportunistiska, byråkratiska partierna.

En kontinuerlig, mycket bred, genomgående mobilisering av massorna är det villkor *sine qua non* för en positiv utveckling av den revolutionära krisen i Chile. Det är just därför de reformistiska ledarskapen – som arbetarklassen och bondemassorna i dess stora majoritet fortsätter att acceptera – har sökt begränsa och kanalisera dessa mobiliseringar och verkställa beslut som endast tagits på regerings- och parlamentsnivå; det är just därför som rörelsen försvagats och gett fienden möjligheten att ta initiativet och delvis sätta lager i rörelse vars intressen inte i princip sammanfaller med reaktionens. Om denna kortsynta politik fortskrider – och än värre: Om regeringen slår ner på sektorer av proletariatets och böndernas avantgarde, som den redan gjort vid vissa tillfällen – kan detta stärka tendenserna mot förvirring och demobilisering. De förhållanden som sålunda skapas kan underlätta en reaktionär motattack och en högerriktad statskupp enormt.

7. En strategi för en revolutionär kamp för makten måste skilja ut åtskilliga nyckelhål. Utan att låtsas att vi har svaren på alla problem som har uppstått och som kan uppstå vid olika stadier, betonar de revolutionära marxisterna följande:

(a) De fattiga bönderna och jordbruksarbetarna kan inte acceptera den ram för jordreformen som satts av Frei-regimen, d v s av ett borgerligt politiskt ledarskap. Jordbruksstrukturernas omvandling måste inkludera en total uteslutning av jordherrarna och exproprieringen av de kapitalistiska entreprenörerna.

Gränserna för jordägor måste sättas på en nivå som å ena sidan inriktas på att undvika framväxten av ett skikt rika bönder som utgör en fara för revolutionen, och å andra sidan garantera naturresurser för de bönder som önskar äga en egen lott. Mycket precisa normer måste upprättas (särskilt med hänsyn till köp och försäljning av jord) för att uppnå en motsvarighet till en nationalisering av jorden och hindra varje tendens till en ny koncentration av egendomen. Om jordbruksreformen undviker att röra de kapitalistiska företagen kommer

den fullständiga dominansen över den mest dynamiska sektorn av jordbruket att lämnas i privata händer och jordbruksarbetarna kommer att vända sig bort från den revolutionära processen. Det är nödvändigt att i programmet för arbetar- och bonderegeringen skriva in exproprieringen av jordbrukskapitalisternas och bildandet av kollektivjordbruk. De senare spelar tack vare sin teknologiska nivå en central roll i ekonomins utveckling under övergångsperioden.

(b) På industrins område är det nödvändigt att avvisa begreppet om tre »områden» som reserverar en sektor för privatkapitalet. En sådan sektor som omgriper de modernaste och mest dynamiska fälten i det existerande kapitalistiska systemet skulle oundvikligen bli nervcentrum för en ackumuleringsprocess och mötesplatsen för nationellt och utländskt kapital. Genom en allmän expropriering är det nödvändigt att knäcka ryggen på den chilenska kapitalismen och samtidigt bryta det inhemska stödet åt den imperialistiska penetrationen. Det är självklart att arbetar- och bonderegeringen i den mån den fullständigt och direkt kontrollerar alla nyckelsektorer i industrin och inom jordbruket inte har intresse av att bryta upp små- och hantverksindustrin och inte heller har den något behov av detta.

(c) Nationaliseringen av bankerna och upprättandet av ett statsmonopol över utrikeshandeln måste genomföras till slutet. Dessa åtgärder är desto nödvändigare på grund av Chiles ställning som ett halvkolonialt land underkastat den imperialistiska exploateringen.

(d) Arbetarkontrollen spelar en nyckelroll i en revolutionär strategi för maktens erövring. Den skapar former för dubbelmakten, ett aktivt deltagande från massorna och en fördjupad förståelse för vad som verkligen står på spel. Genom arbetarkontrollen mobiliserar proletariatet på ett konkret sätt vid själva produktionens knut och hjälper sålunda allt bredare lager att i praktiken förstå behovet att ställa frågan om makten. Varje form av »deltagande» för arbetarna, i verkligheten underordnad chefernas eller regeringsteknikernas makt, eller varje form av »samstyre» måste avvisas. Det är nödvändigt att kräva arbetarkontroll över produktionen, utövad genom demokratiska organ direkt valda av arbetarna. Frågan om arbetarstyret och självstyret kommer inte att förverkligas förrän efter det kvalitativa revolutionära språnget, förrän efter det att den borgerliga makten störtats och den proletära makten störtats och den proletära makten sett dagen.

Samtidigt möjliggör arbetarkontrollen för arbetarna att bevaka varje aspekt i arbetsrelationerna. De kan utmana den arbetsorganisation som införts av cheferna, aktivt gripa in i ackordssystemet, i uppdelningen av arbetet, i pauserna etc. Det gör också att man i redan nationaliserade industrier kan undvika att en teknokrat helt enkelt går i chefens eller den kapitalistiska ägarens fotspår. Arbetarkontrollen kan likaså bli en skola där man lär sig administrationens och skötselns tekniska uppgifter vilka arbetarklassen måste bemästra efter maktövertagandet om inte de byråkratiska tendenserna skall ta överhanden.

Slutligen kan arbetarklassen tjäna som ett kampinstrument mot det ekonomiska sabotaget från de utländska och chilenska kapitalisternas sida. I samband med detta måste allmänna åtgärder angående planering och kontroll föras fram till regeringen för antagande tillsammans med avskaffandet av affärshemligheten, öppnandet av räkenskapsböckerna och strikt kontroll över alla bankoperationer, liksom över priserna, hyrorna etc. Kapitalflykten, fabriksstängningarna och hamstringen av varor gör dessa åtgärder extremt nödvändiga.

(e) Kampen för en arbetar- och bonderegering, för maktens erövring, måste framför allt ske genom bildandet och ständig mobilisering av de organ för den proletära demokratin som stiger fram ur massorna. Byggandet av dessa organ är en absolut central uppgift vid detta stadium, och själva revolutionens öde hänger i sista hand på förverkligandet av denna uppgift. Som en övergångsparoll är det nödvändigt att gentemot Allendes förslag om enkammarriksdag – som sammanfaller med den borgerliga demokratin – ställa parollen om en folklig

Konstituerande församling, vars uppgift måste vara att skapa nya politiska och administrativa strukturer. Denna församling måste väljas på ett sådant sätt att den säkrar arbetarna och bönderna den dominerande representation som de har rätt att kräva på grund av sin sociala tyngd och sålunda bryter sönder det nuvarande bedrägliga valsystemet.

8. Den strategi och orientering som skisserats här vore fullständigt abstrakt och inte fri från risken för spontanistiska avvikelser om två nödvändiga element utelämnades – vars frånvaro hittills har utgjort den stora svagheten för det chilenska proletariatet – d v s arbetarnas och böndernas beväpning och byggandet av ett revolutionärt parti. Att kämpa för en korrekt strategi innebär sålunda att kämpa för att beväpna proletariatet och kämpa för att bygga ett revolutionärt parti som de enda medlen som tillförsäkrar massorna ett medvetet ledarskap och effektivt genomför den strategi och den taktik som krävs för att segern skall befästas.

Andra länders erfarenhet, framför allt i Latinamerika, – från invasionen i Guatemala 1954 till Banzers statskupp i Bolivia i augusti /1971/ har visat att arbetarklassen måste se sitt självförsvar som en elementär uppgift. Denna lärdom har inpräntats med blodsbokstäver – arbetarnas, böndernas och studenternas blod. Varje illusion om fiendens »goda vilja» måste avvisas som en självmordslinje. Med tanke på regeringens natur och förhållandena mellan Folkfrontskoalitionen och massornas stora majoritet, är den uppgift som åligger arbetarna och bönderna deras egen beväpning, att bilda politiska och militära instrument för självförsvar, att organisera en genuin folkmilis, att sprida revolutionär propaganda bland soldaterna. Att inte börja längs dessa linjer vore att i praktiken lita på arméns och de speciella repressiva organens »demokratiska lojalitet». Det vore en oförmåga att svara mot det behov som allt bredare sektorer av massorna känner, väckta av händelserna i Bolivia. Allendes proklamationer, enligt vilka Folkfronten kommer att möta varje reaktionärt våld, är ingenting annat än demagogiskt skrävel eftersom de inte innehåller någonting praktiskt. I stället för att lita till spontanism och improvisationer, måste de nödvändiga instrumenten nu skapas för att hindra klassfienden från att uppnå en förkrossande materiell överlägsenhet när den oundvikliga konfrontationen kommer. Gentemot ett möjligt missförstånd betonar de revolutionära marxisterna att det inte är mot Allende, utan mot hoten från höger och för att besvara varje attack från det borgerliga förtryckets styrkor, som arbetarna och bönderna nu måste ställa frågan om sin beväpning på dagordningen.

9. På något annat sätt kommer Chile inte att visa sig vara ett historiskt undantag – det kapitalistiska systemet i Chile kommer inte att störtas utan en bestämd intervention från det revolutionära partiet, massornas medvetna avantgarde. De uppgifter som åligger ett sådant parti kan inte utföras av det chilenska kommunistpartiet. Detta parti som bär stämpeln av en lång stalinistisk tradition är instrument för en inhemsk arbetarbyråkrati och relativt konservativa skikt av proletariatet, vilka inte har mobiliserats i den nuvarande krisen med samma dynamik som den yngre generationen. Det har bibehållit alla sina traditionella begrepp utan att på något sätt skära av den navelsträng som knyter fast det vid Sovjetbyråkratin. Det revolutionära partiets uppgifter kan inte heller överlämnas i det Socialistiska Partiets händer. Medan SP har vunnit större genklang, särskilt bland de yngre arbetarna och, i de organisationer det kontrollerar, har antagit positioner som ligger till vänster om Kommunistpartiets – en verklig ankdamm för reformismen – har det inte ett stridande partis struktur, det har inte solida och kontinuerliga länkar med de massor det påverkar och är mer ett konglomerat av tendenser och grupper än en homogen bildning och bär i sista hand de karaktäristiska dragen för en centristisk organisation. I vilket fall är det nödvändigt att avvisa varje tanke som, uttryckligen eller indirekt baserar sig på hypotesen att tack vare den revolutionära processens dynamik och massrörelsens styrka och tack vare bourgeoisins svaghet och dess mycket troliga fortsatta sönderfall och en situation där imperialismen skulle tvingas avvisa militär intervention, proletariatet kan komma till makten utan ett verkligt revolutionärt leninistiskt parti.

Det är likaså nödvändigt att avvisa den variant som härrör ur hypotesen att ett substitut för det revolutionära partiet kan visa sig tillräckligt, d v s någon slags front där revolutionärerna samlas eller en kartell där olika organisationer på yttersta vänsterkanten ingår.

Uppgiften att bygga ett parti är otvivelaktig svår också i en objektiv situation vilken är gynnsam ur olika synvinklar. Men den måste absolut utföras. Vid detta stadium i klasskampen i Latinamerika, den snabbhet med vilken den revolutionära krisen i Chile utvecklas till en höjdpunkt beror i i sista hand på den snabbhet med vilken partiet byggs.

10. Det skärpta och dramatiska läget kommer oundvikligen att skapa en växande differentiering bland massorna och få avsevärda lager inom avantgardet att mogna, vilket gör att de förstår den reformistiska regimens natur, motsättningarna i arbetarorganisationerna och nödvändigheten av att utarbeta en revolutionär strategi. I själva verket är denna utvecklingslinje redan skönjbar.

Sedan sitt framstigande har Allende tvingats möta ett ökat tryck från vänster och ibland t o m våldsamma demonstrationer. Det har blivit en avsevärd tillväxt av tendenser som kommit i konflikt med de reformistiska restriktionerna. Konkreta bevis på detta kan ses på klassnivån i de drag som sektorer av arbetare och bönder gjort och som gått bortom de programmatiska riktlinjerna från Folkfronten och konfronterat regeringen med fullbordade fakta. På den politiska nivån kan ses i ett ökat inflytande för de organisationer som står till vänster om de kommunistiska och socialistiska partierna. Det är i relation till dessa differentieringar och dessa objektiva tendenser som frågan om att bygga det revolutionära partiet måste ställas, och inte på det absurda hoppet om att kunna lösa den genom deklamationer och halvhjärtade drag.

Det är inte av en tillfällighet som en organisation som Movimiento de la Izquierada Revolucionaria (MIR), den enda i sitt slag i Latinamerika för närvarande, har kommit fram just i Chile. MIR har ett avsevärt inflytande. Efter att ha uppstått i student- och småborgerliga kretsar har det lyckats – som demonstrationerna under den sista perioden klart har visat – att vinna auktoritet bland de bondestyrkor som mobiliserats i jordockupationer och bland åtskilliga sektorer av de arbetare som inte längre accepterar reformisternas ledning. Det är möjligt att denna tendens kommer att växa under den period som nu börjar och som ger löfte om en ökning av det politiska medvetandet bland ganska breda lager som hittills kontrollerats av Folkfronten.

MIR:s inflytande förklaras av dess förmåga att slå rot hos de mest dynamiska skikten i studentrörelsen under dess inledningsfas, att uppträda som den mest konsekventa och effektiva organisationen på yttersta vänsterkanten när det gäller att skapa en ganska solid organisatorisk ram, baserade på celler av yrkesrevolutionärer, trots de ultravänsterdeformationer som kännetecknade det för en hel period fram till den spektakulära omsvängningen i september -70. Samtidigt visste MIR hur man skulle utnyttja den kubanska revolutionens inflytande i Chile sedan början av 60-talet.

Det motsättningar som man kan finna i MIR ligger i dess oförmåga att nå en övergripande, rigorös definition av den revolutionära strategins problem i världsskala, i den empiricism som ofta kännetecknar dess orientering och som lett till plötsliga kast från ultravänster- till opportunistiska positioner, i dess syn på partiet som ligger långt från den leninistiska demokratiska centralismen, särskilt i praktiken, och i dess byråkratiska syn på relationerna mellan partiet och massorganisationerna. Detta visade sig under perioden efter september 1970 i en mycket klar tendens att anpassa sig till Folkfrontens synsätt och behov, i en nästan absolut tystnad med hänsyn till de internationella händelserna, även de av största betydelse (MIR har t ex inte publicerat någon analys av Moskvas och Pekings utrikespolitik), i en »verticalista» organisatorisk praktik som reserverar viktiga beslut åt toppskiktet (det är typiskt att ingen kongress hållits på flera år), i försök att genom administrativa åtgärder och utan

konsultation tvinga beslut som tagits av partiapparaten på organisationen som anses vara instrument för att nå massorna.

Konsekvensen av detta har blivit friktioner inom organisationen; grupper av militanter har lämnat den, särskilt studenter, och förlusten av viktiga positioner i *campamientos*. Med tanke på dess inflytande bär MIR på grund av bristerna i sin orientering ansvaret i stora mått för krisen inom studentrörelsen. Under det senaste året har studentrörelsen inte kunnat spela en större roll; i stället har den blivit rekryteringsplatsen för reaktionära provokatörer.

De styrkor som organiserats eller påverkats av MIR kommer utan tvivel att spela en viktig roll i byggandet av det revolutionära parti som är ett villkor *sine qua non* för en seger för de chilenska arbetarna och bönderna. Men andra styrkor som fortfarande tillhör de traditionella partierna kommer att delta i detta. Socialistpartiet utgör, på grund av sin nuvarande sammansättning och struktur, en grogrund för militanter och stridbara och politiskt medvetna kadrer som kommer att ha mycket att ge i processen. Man får inte heller glömma att en avgörande förändring i styrkeförhållandena till revolutionärernas förmån också förutsätter en djup differentiering bland de arbetarskikt som fortfarande utgör huvudbasen inom Kommunistpartiet.

Då de genomför den elementära uppgiften att bygga ett leninistiskt parti måste de revolutionära marxisterna undvika såväl en sekteristisk dogmatik som opportunistiska anpassningar och integrera sig i de verkliga rörelserna och föra fram sitt program på ett djärvt sätt, som en självständig organiserad styrka, i konfrontation med alla andra tendenser inom vänstern.

Detta inbegriper angrepp utan varje tvetydighet eller eftergift på regimens reformistiska natur och de styrkor som stöder den. Fullständig självständighet måste upprättas med hänsyn till Folkfrontskoalitionen. Revolutionärer kan inte delta i en sådan koalition ens genom att ge den valstöd. (Revolutionära marxister kan i vissa situationer rösta för en arbetarkandidat, men inte för en kandidat i en front som inkluderar småborgerliga och borgerliga partier.) Men den måste stödja de progressiva åtgärder som Allende-regimen vidtar och upprätta en enhetsfront mot reaktionärernas angrepp.

Den nödvändiga kritiken av motsättningarna och svagheter i MIR får inte hindra ett erkännande av den viktiga roll MIR spelar som en katalysator för närvarande eller uttrycka gillande av de programmatiska tillrättalägganden eller de framsteg man gör (t ex i Miguel Enriquez tal i november).

En ständig, ihärdig kamp måste föras för att konkretisera den revolutionära strategi som skisserats ovan och för att dra fram de övergångskrav som härrör ur den.

11. Utgången i den chilenska krisen kommer inte bara att bestämmas av dynamiken i den inre situationen utan också av de mäktiga internationella styrkorna. Detta måste man desto mer minnas med tanke på det faktum att tesen om Chiles »undantag» går hand i hand med en bestämd och slående underskattning av dessa styrkor. Under denna attityd ligger i själva verket extremt farliga illusioner och inbiten opportunist.

Det är uppenbart att imperialismen, om nödvändigt genom sina satelliter, kommer att göra allt som står i dess makt för att påverka utvecklingen i Chile och hindra Santiago från att bli huvudstaden i den andra arbetarstaten i Latinamerika. Genom sin internationella betydelse och genom sina länkar med det chilenska kommunistpartiet kommer Sovjetbyråkratin också att utöva ett kraftigt tryck. Den kinesiska byråkratin har endast spelat en sekundär roll i Chile och detta kommer knappast att ändras. Vad gäller Kuba tar dess inflytande sig motsägelsefulla former. Fidel Castros besök var symboliskt i detta avseende. Å ena sidan gick massorna ut i stora demonstrationer för att hälsa honom och hylla den kubanska revolutionen. Å andra sidan

blev Castros nästan ovillkorliga stöd av Allende och hans anslutning till Folkfrontens svada ett hinder för utvecklingen av en förståelse bland massorna för nödvändigheten av att bygga ett leninistiskt parti och utveckla en revolutionär strategi för maktens erövring.

Det är sålunda nödvändigt för revolutionärerna att förstå relationen mellan världssituationen och det som händer i Chile och föra fram det på ett klart sätt. Behovet av ett internationellt revolutionärt perspektiv har blivit mer akut än någonsin. Därför gäller inte kampen som nu utvecklas i Chile bara landets egna revolutionära marxister utan Fjärde Internationalen i dess helhet.

Under detta stadium som är av så stor vikt för Latinamerika måste den använda sin teoretiska tradition, sina politiska analyser, sin erfarenhet och sin världsorganisation.

Solidaritet med de chilenska arbetarna!

Uttalande från 4:e Internationalens förenade sekretariat 19/9 1973

Efter nederlaget för den bolivianska arbetarklassen i augusti 1971, blev Chile epicentrum för klasskampen i Latinamerika. Den internationella revolutionära rörelsen följde händelserna i Chile i medvetande om att ett styrkeprov var oundvikligt. Detta styrkeprov -- som förberetts genom alltmer bittra partiella konfrontationer under de senaste två åren och som förebådats genom den misslyckade statskuppen den 29 juni i år -- kom dramatiskt den 11 september. De väpnade styrkorna gjorde ett brottsligt angrepp på arbetarklassen, dess organisationer och dess gamla och nyvunna rättigheter, ett angrepp mot de mest grundläggande demokratiska rättigheterna. Detta nya uttryck för barbariet hos de s.k. nationella härskande klasserna och hos imperialismen har befästs genom tusentals och t.o.m. tiotusentals döda, i Santiago och i andra delar av landet. Än en gång har dessa härskare visat -- i floder av blod -- att alla politiska, juridiska och mänskliga hänsyn är underordnade ett vildsint och obarmhärtigt försvar för deras hotade intressen.

Än en gång har vi fått se en tragisk bekräftelse på den fara för mänskligheten som finns i kapitalismen under dess döds kamp; än en gång har vi fått en bekräftelse på den mystifierade naturen i de »principer» och »värden» som finns i ett samhälle som bygger på utsugning och förtryck! Än en gång har vi fått en bekräftelse på de katastrofala följderna för arbetarklassen som ligger bakom det illusoriska och oansvariga perspektivet på en »fredlig» och »demokratisk» övergång till socialismen i en värld där det under mer än ett halvsekel rått lokala och allmänna krig, revolutionära omvälvningar, blodigt förtryck och fascistiska och militära diktaturer på alla kontinenter!

Unidad Populares program och dynamiken i massrörelsen.

Unidad Populares schema presenterades av dess anhängare som ett stadium där övergången till socialismen skulle stå på dagordningen; det förutsåg reformistiska handlingar inom ramen för det kapitalistiska systemet. Därför innefattade koalitionen politiska organisationer med stöd i borgarklassen. Och än värre: man sökte samarbete med sektorer av bourgeoisin och de partier som representerade dem och bekräftade sin fullständiga trohet mot det existerande konstitutionella systemet. Därför beslöt bourgeoisins nyckelskikt -- som redan sanktionerat en moderat reformistisk inriktning under Freis presidentur -- att ge grönt ljus för Allendes experiment inom ramen för de villkor som fastställts under förhandlingarna efter valet den 4 september 1970, villkor som innefattade att den militära apparaten skulle förbli intakt. För att ge en symbol för den relativa kontinuiteten i det reformistiska företaget, föreslog Unidad Popular inte en ny jordreform, utan nöjde sig med att på ett mer systematiskt och snabbare sätt tillämpa den reform som genomförts under Frei. Likväl uppfattade de stora massorna valsegern den 4 september och Allendes utnämning till president som ett nederlag för

klassfienden av historiska dimensioner. I själva verket skapades ett nytt styrkeförhållande, gynnsammare än någonsin för arbetarklassen, för bönderna och den radikaliserade småbourgeoisin.

Genomförandet av de reformer som utlovats i UP:s program och det slag som riktades mot den imperialistiska egendomen i gruvindustrin var ytterligare en stimulans för massrörelsen. Ganska snart visade massrörelsen en tendens att kollidera med den ram som Allende och hans koalition upprätthöll; arbetarna ville expropriera de fabriker som skulle vara kvar i den privata sektorn; bönderna tolkade jordreformen på sitt eget sätt. Klasskampens dynamik utvecklades snabbt enligt logiken i de grundläggande klassintressena och bröt sönder förutbestämda schematan.

T.o.m. de sektorer av bourgeoisin som ursprungligen varit gynnsamt inställda till UP började bli rädda, eftersom de blev medvetna om den fara som hotade deras intressen som exploaterare, inte »friheten» för det chilenska folket eller de grundläggande demokratiska rättigheterna. Efter många kriser gick de definitivt över till oppositionen. UP:s högerflygel lämnade regeringen och koalitionen. Kristna Demokrater intog en alltmer aggressiv attityd och gick så långt att de engagerade sig i obstruktion och sabotage. Efterhand som konflikterna blev mer akuta, blev aktioner från fascistiska gäng och agitation för en reaktionär revolt bland småborgerliga skikt det politiska instrument som i allt högre grad utnyttjades. Imperialismen – och i första hand USA-imperialismen – gav sina egna bidrag genom utpressning, hot, finansiella och ekonomiska påtryckningar och manövrer av alla de slag.

Situationen blev sålunda en absolut klar motsatsställning och avgränsning av antagonistiska styrkor, med de småborgerliga skikten splittrade och vacklande. Vid den punkten skrämde bourgeoisin av massrörelsens dynamik och övergav det reformistiska projektet. Proletariatet kämpade för att vidga den bräsch som öppnats i systemet och upprätta sin egen makt. Unidad Popular sökte en överenskommelse och önskade desperat en kompromiss. Men den kunde inte acceptera den kapitulation som bourgeoisin ville ha eftersom det skulle ha lett till en brytning med massorna och därigenom skulle regeringen besegras.

Bourgeoisin väljer militärkuppens väg

Kristna Demokrater ville tvinga Allende att kapitulera genom en serie partiella konfrontationer som skulle leda till ett växande sönderfall för hans massbas. Det grundläggande misslyckandet för denna plan sågs i blixtbelysning genom resultaten av kampen i oktober 1972, genom resultaten i valen i mars 1973 och genom oförmågan i juni 1973 att mobilisera mer än en liten procent av gruvarbetarna i El Teniente i en demagogisk sabotagekampanj. För Kristna Demokrater och hela den borgerliga fronten ställde detta misslyckande än en gång frågan om den grundläggande strategin. Kunde de fortsätta respektera de konstitutionella spelreglerna och utnyttja statsapparatens mekanismer för att stoppa eller t.o.m. paralysera Allendes aktioner eller skulle de gå in för en statskupp?

Misslyckandet i kuppen den 29 juni återspeglade – även om vi bortser från möjliga misstag och tekniska tabbar – bourgeoisins fortsatta obeslutsamhet, dess inre skillnader och tveksamheten också inom de väpnade styrkorna. Men överste Soupers kupp utlöste en betydelsefull massmobilisering. Massorna nådde en ny, oöverträffad radikaliseringsnivå. Över 1000 fabriker ockuperades av arbetarna, och med hjälp av den fulla potentialen i cordones industriales – de organ för den proletära demokratin som vuxit fram under striderna i oktober 1972 – organiserade de sin egen politiska kontroll och sitt försvar. De uttalade sin beslutssamhet att inte återlämna fabriker till de forna ägarna, inte ens de fabriker som teoretiskt sett skulle inkluderas i den privata sektorn. Samtidigt tog massornas medvetande ett nytt kliv

framåt eftersom arbetarna insåg nödvändigheten att beväpna sig för att möta nya reaktionära angrepp.

Den chilenska bourgeoisin insåg snart att situationen nått en avgörande vändpunkt. Den hade utdelat mycket kraftiga slag mot den ekonomiska makten; den såg att konturerna till en dubbelmaktssituation växte fram och att embryon till arbetarmiliser bildades. Med hjälp av ledarna för USA-imperialismen beslöt den att överge de partiella konfrontationerna och i stället gå in för en stor styrkemätning, att sluta utnyttja »legala» påtrycknings- och obstruktionsmanövrer för att i stället bruka vapen. Förhandlingarna i juli-augusti utnyttjades antingen för att vinna tid eller för att en sista gång undersöka om det var möjligt att tvinga Allende att träda tillbaka i lugn och ro.

Eftersom Allende inte kunde och inte ville träda tillbaka i lugn och ro och eftersom massrörelsen inte gick mot någon ebb, inleddes kuppen med all nödvändig beslutsamhet och vildhet, för att försvara exploatörernas intressen, allt i en mycket explosiv situation och utomordentligt kraftig massmobilisering.

Den chilenska arbetarklassen motsatte sig statskuppen med ett mod och en offervilja som kommer att gå till den internationella arbetarrörelsens historia. De försvarade fabrikerna ett mod och en offervilja som kommer att gå till den internationella arbetarrörelsens historia. De försvarade fabrikerna med vapen i hand mot militärernas angrepp; motståndsfickor växte upp t.o.m. i Santiagos centrum och i förstäderna; grupper av soldater och sjömän av arbetar- och bondeursprung vägrade att lyda de brottsliga order de fick av officerarna och gjorde heroiskt uppror. Trots ett massivt bruk av utrotningsmedel, trots veritabla massakrer, har motståndet inte helt brutits. Arbetarklassen och den demokratiska opinionen på alla kontinenter uttryckte snabbt sin indignation och fördömde kuppen i massiv skala.

Arbetarrörelsen i Latinamerika, som i juli led nederlag i kuppen i Uruguay, har mött ett nytt nederlag av stora dimensioner. Om den nya militärregimen konsolideras, kommer detta nederlag att kraftigt påverka styrkeförhållandena på hela kontinenten.

Lärdomarna av ett tragiskt nederlag

Under tre år höll kommunist- och socialistpartier över hela världen fram det chilenska exemplet som ett bevis för sina egna teorier om övergången till socialismen. Unidad Populares tragiska erfarenheter innebär en serie nödvändiga lärdomar. Dessa lärdomar borde ha dragits efter otaliga erfarenheter i det förflutna, i Latinamerika alltifrån det att Arbenzregimen i Guatemala störtades av armén 1954 till den kupp som planerades av imperialisterna och den brasilianska gorillan och som förde Banzer till makten i Bolivia i augusti 1971. Det chilenska proletariatet har betalt ett mycket högt pris för det faktum att dessa lärdomar endast drogs av avantgardistiska element som inte kunde påverka det stora händelseförloppet. Det är revolutionärernas plikt att nu kämpa för att tusentals chilenska arbetares och militanternas heroiska offer inte varit förgäves, för att de reformistiska och opportunistiska mystifikationer som de traditionella byråkratiska apparaterna tvingat på massorna nu definitivt krossas.

De chilenska händelserna under de senaste tre åren visar just hur illusoriskt perspektivet på ett »demokratiskt, anti-oligarkiskt och anti-imperialistiskt» stadium av revolutionen är, ett stadium där den nationella bourgeoisin skulle kunna delta. Denna teori är illusorisk både om man studerar objektiva fakta och politiska möjligheter. Ingen bourgeoisin kan gå bortom absolut begränsade reformer eller angripa imperialismens grundläggande intressen. Vidare är ingen bourgeoisin intresserad av ens en reformistisk väg om den inte har försäkringar om att den noggrant kan kontrollera processen och krossa varje självständig dynamik i massrörelsen. Den peruanska militärregimen är en klassisk illustration av detta.

De chilenska händelserna visar att reformismen, även under mycket fördelaktiga förhållanden, snabbt leder till en återvändsgränd. Också de reformer som verkligen genomförts hotar att utmanas och tömmas på allt innehåll såvida de inte generaliseras. En sådan generalisering leder oundvikligen till den tröskel som inte kan korsas utan att man bryter mot det kapitalistiska systemets egen mekanism. Och även partiella åtgärder angriper många borgerliga intressen utan att helt förstöra dem; de tvingar oundvikligen fram reaktioner från styrkor som fortsätter att ha mäktiga resurser och mäktiga allierade. Än en gång har det visat sig att småbourgeoisin inte kan vinnas över genom eftergifter; ett antikapitalistiskt perspektiv måste ställas för att man på ett beslutsamt sätt skall kunna bekämpa den härskande klassens manövrer.

De chilenska händelserna visar det absurda i en plan för övergången till socialism utan att man förstör hela Statsapparaten, den apparat som den härskande klassen har organiserat och strukturerat för att den så effektivt som möjligt skall garantera att exploaterings- och förtryckssystemet fortsätter bestå. Detta innebär inte att vi förnekar det taktiska behovet att utnyttja varje laglig möjlighet eller exceptionella omständigheter som de som skapades genom valen den 4 september 1970 i Chile. Vad man måste inse är den absoluta och tvingande nödvändigheten att i en situation av revolutionärt massuppsving, bygga revolutionära organ för den proletära demokratin, element av maktdualism, kampinstrument för att erövra makten och embryon till kvalitativt nya politiska strukturer i den arbetarstat som kommer att växa fram ur revolutionen.

De chilenska reformisterna förnekade systematiskt denna nödvändighet; de nöjde sig med att verka för organ med helt begränsade funktioner, utan någon som helst självständighet från de »konstitutionella» statsorganen. Under trycker från de dramatiska händelserna återupptäckte arbetarna, särskilt under det senaste året, dessa grundläggande behov och bildade organ med en revolutionär-potential, såsom *cordones industriales*. Men dessa initiativ utvecklades för sent; de generaliserades inte; och än värre: de tömdes ofta delvis på sitt innehåll genom byråkratins manövrer. Den hade bestämt sig för att hindra *cordones* från att bli chilenska arbetarråd och efter att ha avvärjat dem sökte man integrera dem i den reformistiska konstitutionella strategin.

Och slutligen visar de chilenska händelserna än en gång att tron på att man kan störta den kapitalistiska regimen utan revolutionärt våld, utan väpnad kamp är en skamlig mystifiering och rena självmordsplanerna. En väpnad konflikt är oundviklig när kampen om makten börjat, oberoende av de specifika styrkor som är inbegripna. För att använda Lenins uttryck: »den militära frågan är den centrala politiska frågan».

Arbetarklassen måste systematiskt förbereda sig för ett sådant perspektiv, avvisa alla spontanistiska illusioner och förstå nödvändigheten att också på denna punkt centralisera handlingarna. De måste förstå att en ren försvarsattityd förbereder nederlagen när den avgörande stunden kommer, och att den måste ta initiativet från fienden.

»Andra länders erfarenhet, framför allt i Latinamerika» – sade en resolution om Chile som Fjärde Internationalens Förenade Sekretariat antog i december 1971 – »från invasionen i Guatemala 1954 till Banzers statskupp i Bolivia i augusti /1971/ har visat att arbetarklassen måste se sitt självförsvar som en elementär uppgift. Denna lärdom har inpräntats med blodsbokstäver – arbetarnas, böndernas och studenternas blod. Varje illusion om 'fiendens goda vilja' måste avvisas som en självmordslinje. Med tanke på regeringens natur och förhållandena mellan Folkfrontskoalitionen och massornas stora majoritet, är den uppgift som åligger arbetarna och bönderna främst deras egen beväpning, att bilda politiska och militära instrument för självförsvar, att organisera en genuin folkmilis, att sprida revolutionär propaganda bland soldaterna. Att inte börja längs dessa linjer vore att praktiken lita på arméns och de speciella repressiva organens 'demokratiska lojalitet'. Det vore en oförmåga att svara mot de behov som allt bredare sektorer av massorna nu känner, väckta av

händelserna i Bolivia. Allendes proklamationer, enligt vilka Folkfronten kommer att möta varje reaktionärt våld, är inget annat än demagogiskt skrävel eftersom de inte innehåller någonting praktiskt. I stället för att lita till spontanism och improvisationer måste de nödvändiga instrumenten nu skapas för att hindra klassfienden från att uppnå en förkrossande materiell överlägsenhet när den oundvikliga konfrontationen kommer. Gentemot ett möjligt missförstånd betonar de revolutionära marxisterna att det inte är mot Allende, utan mot hoten från höger och för att besvara varje attack från det borgerliga förtryckets styrkor som arbetarna och bönderna nu måste ställa frågan om sin beväpning på dagordningen.»

De chilenska reformisterna ifrågasatte dessa elementära sanningar. Det faktum att många av dem nu blivit namn på den långa listan av martyrer inom arbetarrörelsen vare sig minskar eller suddar ut deras historiska ansvar. Bristen på ett revolutionärt parti som kunde spela en ledande roll i masskala har än en gång visat sig vara en avgörande faktor för proletariatet.

»...Chile kommer inte att visa sig vara ett historiskt undantag» hävdade Förenade Sekretariatets resolution från december 1971, »det kapitalistiska systemet i Chile kommer inte att störtas utan en bestämd intervention från det revolutionära partiet, massornas avantgarde. De uppgifter som åligger ett sådant parti kan inte utföras av det chilenska kommunistpartiet. Detta parti som bär stämpeln av en lång stalinistisk tradition är instrument för en inhemsk arbetarbyråkrati och relativt konservativa skikt av proletariatet, vilka inte mobiliserats i den nuvarande krisen med samma dynamik som den yngre generationen. Det har bibehållit alla sina traditionella begrepp utan att på något sätt skära av den navelsträng som knyter fast det vid sovjetbyråkratin. Det revolutionära partiets uppgifter kan inte heller överlämnas i det Socialistiska Partiets händer. Medan SP har vunnit större genklang, särskilt bland de yngre arbetarna, och i de organisationer det kontrollerar, har antagit ståndpunkter som ligger till vänster om Kommunistpartiet – en verklig ankdamn för reformismen – har det inte ett stridande partis uppbyggnad, det har inte solida och kontinuerliga länkar med de massor det påverkar, och är mera ett konglomerat av tendenser och grupper än en homogen bildning. Det bär i sista hand de karaktäristiska dragen för en centristisk organisation. I vilket fall är det nödvändigt att avvisa varje tanke som, direkt eller indirekt, baseras på hypotesen att tack vare den revolutionära processens dynamik och massrörelsens makt och tack vare bourgeoisins svaghet och dess mycket troliga fortsatta sönderfall och en situation där imperialismen skulle tvingas avvisa militär intervention, proletariatet kan komma till makten utan ett verkligt revolutionärt leninistiskt parti. Det är likaså nödvändigt att avvisa den variant som härrör ur hypotesen att ett substitut för de revolutionära partiet kan visa sig tillräckligt, dvs någon slags front där revolutionärerna samlas eller en kartell där olika organisationer på yttersta vänsterkanten ingår.»

Kamp mot den militära diktaturen! Organisera militant internationell solidaritet!

En militär statskupp i en situation som den som rått i Chile under de senaste månaderna kunde inte genomföras utan blodsutgjutelse eller genom begränsade repressiva aktioner. Alla tecken tyder på att den mött ett modigt och ihärdigt motstånd från proletariatet: det är inte uteslutet att sektorer av armén den bas som utgörs av arbetar- och bondesöner som gör sin värnplikt kan revoltera mot de order som ges av reaktionära officerare och således starta en dynamik mot inbördeskrig.

Motståndet har utvecklats heroiskt och inte fullständigt kunnat krossas. Men möjligheten till en revolt i armén har inte materialiserats eller inte nått tillräcklig intensitet för ett omedelbart inbördeskrig.

Frågan om kamp mot militärdiktaturen står i dag på dagordningen. Det är det revolutionära avantgardets plikt att genomföra den nödvändiga svängningen så snabbt som möjligt. Frågan om väpnad kamp ställs inte längre på samma sätt som efter september 1970. Den främsta inriktningen som centreras kring massornas beväpning – förblir i grunden giltig i ett inbördeskrig där arbetar- och bondestyror ockuperar vissa regioner i landet. Om denna

eventualitet inträffar skulle revolutionärerna starta en världsomfattande kampanj för att bygga internationella brigader.

Det är nödvändigt att nu bygga upp en aktiv solidaritetskampanj över hela världen i de bästa traditioner som funnits efter mobiliseringen kring Vietnam.

Chile måste försvaras mot kuppmaakarnas barbari och mot den »nationella bourgeoisin» och deras imperialistiska herrar!

För omedelbar, massiv och militant solidaritet med det chilenska proletariatet! Stoppa mördarnas brottsliga agerande!

Kräv att det chilenska folkets elementära demokratiska rättigheter omedelbart återupprättas! Kräv att alla politiska fångar omedelbart släpps! Försvara asylrätten för politiska flyktingar från andra länder i Latinamerika och deras rätt att resa till annat land efter eget val! Ge politiskt och materiellt stöd till de chilenska arbetarnas heroiska motstånd!

Imperialismen och den s k nationella bourgeoisin hyllar cyniskt den kupp som de gjort mot de chilenska arbetarna och bönderna och mot arbetar- och bonderörelsen i Latinamerika och hela världen. Men brottets enorma omfattning och motståndets heroism kommer att få oräkneliga återverkningar. De chilenska händelserna kommer att pressa fram det revolutionära medvetandets mognande, precis som skedde vid imperialismens brottsliga krig i Vietnam och den heroiska vietnamesiska folkliga kampen. Kapitalismen kommer att få betala för sin nuvarande framgång i Chile – en framgång som historiskt sett är av noll och intet värde – med en dramatisk skärpning av sina egna motsättningar.